

Călușa

BIBLIOTECARULUI

★ 5 5 0 0 1 5 4 2 8 ★

Biblioteca UMFST

I.M.F. Targu Mures
O.Gy. P.L. Marosvásárhely
Biblioteka — Könyvtár

martie 1957

CĂLĂUZA BIBLIOTECARULUI

PUBLICAȚIE A MINISTERULUI CULTURII DIN R. P. R.

CUPRINSUL

Planurile de muncă ale bibliotecilor regionale	1
BIBLIOTECI REGIONALE	
Cîteva aspecte ale muncii cu cititorii la biblioteca regională Ploești	4
TH. MIHAILESCU: Unele aspecte ale sprijinului acordat de B.C.U. Cluj bibliotecilor din regiune	6
BIBLIOTECI RAIONALE ȘI DE LA SATE	
Din activitatea unei biblioteci satești dintr-o comună complet cooperativizată	8
Roadele cercurilor de citit	11
Să folosim mai bine bibliotecile mobile	13
IN CINSTEA ZILEI DE 8 MARTIE	
G VINICIU — Țara-și țese cuvîntul	15
50 DE ANI DE LA RASCOALELE ȚĂRĂNEȘTI DIN 1907	
Noi vrem pămînt	17
D SIMONESCU — 1907 oglindit în folclor	21
BIBLIOTECI SINDICALE	
În biblioteca unui club	28
BIBLIOTECI PENTRU COPII	
T. MIRONESCU — Concursul de basme, metodă de îmbunătățire a muncii	30
DIN EXPERIENȚA BIBLIOTECILOR SOVIETICE	
A. PTASEVSKAIA și I. PROHOROVA — Cartea tehnică pentru copii	32
F. GALIAUTDINOV — Jurnalul vorbit „noutăți literare”	33
D I S C U Ţ I I	
D. MUSTER — Evidența publicațiilor în bibliotecile de învățămînt superior	34
GH. PESTRIȚU — Cîteva propuneri	35
GH. POP — Schimbul de dublete între bibliotecile din sistemul Ministerului Culturii	39
DIN CORESPONDENȚELE NOASTRE	41
ȘTIRI DIN LUMEA CĂRȚILOR ȘI A BIBLIOTECILOR	43
CALENDARUL NOSTRU	44
BIBLIOGRAFIE	46

PLANURILE de MUNCA ale BIBLIOTECILOR REGIONALE

În perioada actuală, sarcinile multiple care stau în fața bibliotecilor regionale ca instituții cultural-educative și centre de îndrumare metodică a bibliotecilor dependente, cer să se acorde o mare atenție planificării activității lor.

În comparație cu anii trecuți, bibliotecile regionale și-au lărgit mult sfera de activitate.

În prezent există o întinsă rețea de biblioteci filiale, de casă și mobile, înfănțate și conduse de bibliotecile regionale, atât în orașul de reședință cât și în regiune. Grija pentru satisfacerea cerințelor tot mai variate ale cititorilor a dus la crearea de secții noi în cadrul bibliotecilor regionale, ca de exemplu secțiile tehnice și muzicale. Pentru bibliotecile regionale care funcționează în centre mari industriale — Timișoara, Stalin, Cluj, Galați, Bacău etc., secțiile tehnice vor contribui la o mai largă difuzare a cărților tehnice și de producție în vederea rezoluării practice a sarcinilor construirii socialismului. În același timp au crescut considerabil fondurile de cărți. S-a mărit și numărul bibliotecilor sătești din cuprinsul regiunilor ajungând în unele regiuni până la 60—70. Acestea având nevoie de o îndrumare permanentă și activă era firesc să se ajungă la o mai mare dezvoltare a secțiilor metodice și bibliografice de pe lângă bibliotecile regionale.

Pentru a putea cuprinde toate aceste probleme în ansamblul lor și pentru a da o mai largă perspectivă de dezvoltare fiecărui sector de activitate, bibliotecile regionale s-au străduit ca planurile lor să reflecte ceea ce este nou și specific în domeniul muncii lor. În general, se poate spune că majoritatea planurilor de muncă au reușit în acest sens.

Experiența anilor trecuți a arătat că rezultate bune în munca cu cartea se pot obține numai printr-o organizare sistematică a activității bibliotecii, prin fixarea atribuțiilor fiecărei secții în parte și planificarea sistematică a activității lor. Incălcarea atribuțiilor ce revin unei secții de către alta, a dus de multe ori la o muncă de suprafață și la imposibilitatea de a controla felul cum se îndeplinesc sarcinile de către fiecare secție în parte.

Înlăturarea acestor deficiențe constituie o preocupare a tuturor bibliotecilor regionale, care au fixat sarcini concrete fiecărei secții cu termenele când trebuie să fie aduse la îndeplinire.

Ceea ce a ajutat pe bibliotecarii regionali să se orienteze just în stabilirea obiectivelor din planul de muncă pe acest an, a fost cunoașterea mai temeinică a specificului fiecărui raion din regiunea respectivă, precum și o apreciere judicioasă a locului ce-l ocupă biblioteca în lupta pentru îndeplinirea sarcinilor ce decurg din Directivele celui de-al II-lea Congres al partidului și din Hotărârile plenarei din 27—29 decembrie 1956 ale C.C. al P.M.R.

Toate aceste sarcini au fost incluse în capitolul introductiv al planurilor de muncă. El cuprinde, în linii generale, obiective din care unele sînt comune tuturor bibliotecilor regionale, altele proprii, corespunzînd sarcinilor politice și economice pe plan regional. Așa, de pildă, biblioteca regională Ploești și-a propus să ajute la traducerea în viață a Hotărîrii plenarei Comitetului regional de partid cu privire la cooperativizarea agriculturii unor raioane, stabilind mijloacele pe care le va folosi în acest scop.

De asemenea, biblioteca regională din Tg. Mureș și-a înscris ca obiectiv principal întărirea educației oamenilor muncii și ridicarea nivelului lor politic-ideologic pentru combaterea șovinismului, dîncirea prieteniei între poporul român și naționalitățile conlocuitoare.

În regiunile Galați și Constanța, unde unele raioane au fost cooperativizate în întregime, bibliotecile și-au luat sarcina să intensifice munca cu cartea agrotehnică pentru ca pe această cale să sprijine lupta țărănimii muncitoare pentru mărirea producției agricole la hectar în raioanele respective.

Trecînd la planificarea muncii cu cititorii, bibliotecile regionale își propun ca anul acesta să acorde o mai mare atenție acestei laturi a activității lor. Dacă pînă acum grija de căpetenie a bibliotecilor regionale a fost să atragă un număr cît mai mare de cititori și să popularizeze biblioteca prin diferite mijloace, actualmente se pune cu tîrzie problema deservirii diferențiate a cititorilor, ținînd seama de diversele categorii de cititori care frecventează biblioteca. Totodată se va urmări cu mai multă stăruință valorificarea întregului fond al bibliotecii pentru o cît mai largă circulație a cărților.

Secția de împrumut a bibliotecii regionale Tg. Mureș a înscris în planul ei întocmirea unui fișier al cititorilor pe profesii, pe baza cărui li se vor recomanda mai ușor cărțile necesare profesiei lor, ca și cărțile ce vor contribui la îmbogățirea cunoștințelor lor ideologice, culturale și artistice.

Pentru biblioteca regională Oradea, deservirea diferențiată a cititorilor și îndrumarea lecturii lor este o problemă centrală. Ea se va rezolva prin secția de împrumut și secția bibliografică, care vor organiza discuții individuale cu cititorii, consultații bibliografice, planuri de lectură individuală etc.

Grija constantă față de cititor reiese și din preocuparea ce manifestă bibliotecile regionale în ceea ce privește o mai sistematică organizare a fondului de cărți și a cataloagelor, pentru a face cunoscute cititorilor cele mai bune și folositoare cărți.

Este știut că atît în sălile de împrumut, cît și în sălile de lectură ale majorității bibliotecilor regionale nu se află cataloage bine întocmite și puse la punct, care să ajute la îndrumarea lecturii cititorilor. Necesitatea unor cataloage bune este cu atît mai simțită cu cît numărul cititorilor bibliotecilor regionale a crescut foarte mult, frecvența zilnică a cititorilor ajungînd să fie în medie de 180—200 cititori la bibliotecă. În această situație deservirea cititorilor poate fi îmbunătățită numai cu ajutorul cataloagelor.

Multe biblioteci regionale cum sînt cele din Cluj, Bacău, Oradea etc. și-au propus prin planul de muncă pe anul acesta ca pînă la sfîrșitul trimestrului I să pună în circulație cataloagele alfabetic și sistematic la sala de lectură și de împrumut.

Activitatea bibliotecilor regionale poate fi apreciată, în special, după numărul cărților împrumutate. Datele cunoscute în această direcție ne permit să vedem felul cum au fost popularizate cărțile și cum a fost folosit fondul de cărți. În acest domeniu bibliotecile regionale au făcut progrese mari. Rezultatele obținute în anul 1956, traduse în cifre, arată că în majoritatea bibliotecilor regionale indicele de citire a variat între 11—16, iar indicele de circulație a cărților a fost 1—1,50.

Din planurile de muncă ale bibliotecilor regionale se mai remarcă faptul că acestea și-au propus o serie de acțiuni de masă: întîlniri între scriitori și cititori, seri literare,

consfătuiri, audiții muzicale, expoziții de cărți etc., pentru ca acești indici de plan să crească față de anul trecut.

Important în planurile de muncă este amploarea care se dă secțiilor bibliografice și metodice. În anul acesta în cadrul unor biblioteci regionale vor lua ființă cabinete metodice, care vor studia o serie de metode de popularizare a cărții folosite de bibliotecile fruntașe din regiune. Tot ele vor elabora apoi materiale metodice pentru generalizarea celor mai bune metode de muncă cu cartea.

În atenția bibliotecilor regionale stă în mod deosebit sprijinirea și îndrumarea bibliotecilor căminelor culturale și a celor din sectorul socialist al agriculturii. Popularizarea largă a cărții agrotehnice prin organizarea de acțiuni model la sațe, în care vor fi atrași să colaboreze specialiști așa cum își propun, de pildă, bibliotecile regionale din Iași, Constanța, Ploești, fără îndoială va contribui la însușirea de noi cunoștințe agrotehnice de către țărani muncitori.

În domeniul activității bibliografice însă nu se vede suficientă preocupare pentru dezvoltarea acestei munci. Așară de mici excepții, majoritatea bibliotecilor regionale se mulțumesc să alcătuiască numai liste bibliografice de recomandare, planuri de lectură etc. Formele principale sub care trebuie să se desfășoare pe viitor activitatea bibliografică a bibliotecilor regionale trebuie să fie informările și consultațiile bibliografice la cererea cititorilor, întocmirea de fișiere bibliografice-tematice, fișiere de recenzii, indicatori bibliografici, etc.

Din planurile de muncă ale bibliotecilor regionale nu lipsește grija pentru pregătirea și calificarea cadrelor de bibliotecari. Ea va fi asigurată prin practica la biblioteca regională, care va fi organizată pe șeri, astfel ca să poată fi cuprinși toți bibliotecarii din regiune; de asemenea se va pune accentul pe seminarele regionale și consfătuiri.

N-a fost omisă din planurile de muncă nici activitatea secțiilor de copii, pentru care s-au prevăzut diferite acțiuni având ca scop mărirea numărului de cititori și dezvoltarea gustului de citit al copiilor. Prin colaborarea cu organizațiile U.T.M. și școlile din localitate, bibliotecile regionale vor putea desfășura o mai intensă muncă de educare a copiilor și tineretului difuzând cărți care să cultive în ei dragostea față de patria socialistă, față de clasa muncitoare și partidul ei.

Toate sarcinile pe care bibliotecile regionale și le propun în planurile lor de muncă pe anul acesta în vederea îmbunătățirii activității cu cartea vor putea fi duse la îndeplinire cu succes dacă colectivele acestor biblioteci nu vor precupeți nici un efort și dacă vor urmări cu consecvență obiectivele propuse.

Secțiunile culturale regionale au datoria de a controla periodic felul cum se desfășoară munca bibliotecilor și de a interveni la timp pentru lichidarea lipsurilor care se vor ivi. În felul acesta, activitatea bibliotecilor regionale va putea ajunge la nivelul corespunzător cerințelor culturale actuale ale oamenilor muncii.

CÎTEVA ASPECTE ALE MUNCII CU CITITORII LA BIBLIOTECA REGIONALĂ PLOEȘTI

An de an, biblioteca regională Ploești a făcut pași înaintea pe drumul atragerii unor cercuri mai largi de cititori. Anul trecut, de pildă, biblioteca și-a încheiat activitatea cu un bilanț de 7.300 cititori. Fără îndoială că este un rezultat frumos, deși se situează sub posibilitățile de care dispune astăzi biblioteca regională. Printre cauzele care împiedică o și mai mare creștere a numărului de cititori se numără și unele lipsuri ce se manifestă în cadrul secției de împrumut pentru mături.

Ceea ce trebuie remarcat de la început este faptul că cele două bibliotecare de la această secție nu-și înțeleg în întregime rolul ce le revine în ajutorarea cititorilor. Ele nu ajută pe cititori de a găsi cartea cea mai potrivită. De obicei, se așează un vraf de cărți la vederea cititorilor. Cei ce vin să restituie cărțile împrumutate, cercetează vrafurile de volume pus înaintea lor și își aleg la întâmplare ceea ce socotesc că i-ar interesa.

Este adevărat că în orele de aglomerație, când în sala secției de împrumut se adună câte 15—20 și chiar mai mulți cititori, nu se poate desfășura nici o muncă de îndrumare, cu atât mai mult cu cât fie dimineața, între 9—13, fie după-amiaza, între 16—20, secția de împrumut este deservită de un singur lucrător. Excepție face ziua de marți, zi de mare aglomerație. Biblioteca fiind închisă luni, conducerea bibliotecii a dispus ca în fiecare marți să se repartizeze un lucrător în plus la secția de împrumut pentru a satisface astfel cererile cititorilor. Despre faptul că la această secție lucrează în toate zilele câte un singur om, se plîng pe bună dreptate și cititorii. Ei sînt nevoiți să piardă timp îndelungat pînă cînd pot pleca cu cartea pe care au împrumutat-o. Asemenea plîngeri se găsesc, de altfel, consemnate și în registrul de sugestii și reclamații al bibliotecii. Nu rare ori se întîmplă ca în orele de aglomerație unii cititori să plece fără a mai lua cărți.

Regretabil este însă să că, chiar atunci cînd în secția de împrumut se găsește doar unul sau doi cititori, și deci bibliotecara are tot timpul să stea de vorbă cu cititorul, munca de îndrumare este inexistentă.

Iată un exemplu:

La secția de împrumut a venit tînăra V. Popescu. Ea a așteptat special pînă cînd bibliotecara nu a mai fost ocupată, apoi adresîndu-se acesteia i-a spus că n-a mai fost niciodată la bibliotecă și nu știe cu ce carte anume să înceapă lectura. Bibliotecara a invitat-o să-și aleagă una din vrafurile așezate pe masă. La întrebarea dacă în bibliotecă nu se află și alte cărți, în loc de răspuns, bibliotecara a depus în fața ei un alt vraf de volume, lăsînd-o să se descurce singură. Nici un moment bibliotecara n-a încercat să discute cu această cititoare, spre a încerca s-o ajute în alegerea cărții.

Munca de îndrumare a cititorilor ar putea fi mult ușurată și prin intermediul cataloagelor. În cataloagele alfabetice și cele sistematice aflate în secția de împrumut însă, nu figurează nici una din lucrările intrate în bibliotecă în cursul anului trecut. De altfel, rare ori cititorii sînt îndrumați să se adreseze catalogului pentru găsirea unei lucrări căutate.

Nici secția bibliografică și metodică nu s-a preocupat să contribuie la îmbunătățirea deservirii cititorilor. În secția de împrumut nu există nici o listă de recomandare care să anunțe cititorilor cărțile noi sosite în bibliotecă sau cele ce vor intra în curînd în circulație. De multe ori, în loc să se adreseze secției bibliografice și metodice pentru a primi răspunsuri la anumite probleme ce-i interesează, cititorii se adresează secției de împrumut. Aceasta din cauză că mulți n-au aflat încă de existența unui serviciu bibliografic în cadrul bibliotecii, de unde ar trebui să capete informațiile necesare.

Care sînt consecințele lipsei de îndrumare? Pe de o parte, o lectură cu totul întîmplătoare, ceea ce reiese din cerceta-

rea fișelor cititorilor, apoi difuzarea unui procentaj scăzut de cărți politice, de știință și tehnică și, în sfârșit, încetățenirea unui sistem pe baza căruia un cititor împrumută cite 4—5 cărți odată.

Ceea ce împiedică mult o bună servire a cititorilor este „lipsa” cărților, deși secția de împrumut dispune de un fond de cca. 20.000 cărți.

Numai cîteva ore petrecute la secția de împrumut a bibliotecii regionale sînt suficiente pentru a-ți da seama cît de mare este setea de citit a maselor largi. La această bibliotecă regională sînt însă mulți acei care nu găsesc cartea pe care o caută. Se creează din această cauză situațiuni stranii ca aceea a cititorului D. Popescu, care a împrumutat mai întîi volumul II din *Emilian Pugačov* de Sișkov, rămînînd ca ulterior să ia și primul volum cînd acesta se va putea găsi.

Caietul de sugestii și reclamații consemnează plîngerea unor cititori ca Rusu Constantin și a altora care, au căutat un timp îndelungat la bibliotecă, fără a reuși să împrumute *Cerul Baltice* de N. Ciukovski și *Război și Pace* Vol. 3 de L. Tolstoi. În bibliotecă a existat un timp îndelungat obiceiul de a se ține evidența cererilor nesatisfăcute, dar acest sistem, din păcate a fost abandonat. Astfel, cererile nesatisfăcute nu sînt deloc analizate pentru a se putea ști în ce măsură acestea ar putea fi rezolvate, fie prin achiziționare de cărți, fie prin metoda reținerii cărților care se practică pe o scară mult prea redusă.

O mare nemulțumire a cititorilor este sosirea tirzie în bibliotecă a titlurilor noi. De aceea nu e de mirare că biblioteca a început să-și piardă cititorii. Numai în zilele de 22 și 23 ianuarie a.c., negăsind cărțile cerute, cca 6 cititori au plecat fără să mai facă vreun împrumut.

De unde provine „lipsa” de cărți? În primul rînd datorită faptului că unii cititori întîrzie să înapoieze cărțile. Cititori ca Adina Constantinescu, Petre Fănuță, Aurelia Dumitru, nu înțeleg să restituie cărțile împrumutate, cum sînt *Toate pinzele sus*, *Ultima noapte de dragoste, prima noapte de război*, *Mizerabilii*, așteptate cu multă nerăbdare de alți cititori. Sînt mii de cărți nerestituite, ceea ce fără îndoială se răsfîrte asupra bunei serviri a cititorilor.

Întîzierile în restituirea cărților provin și din cauză că biblioteca s-a interesat în mică măsură de a educa pe cititori în spiritul obligațiilor de a aduce la timp cărțile împrumutate. Măsurile luate de a sancționa pe cei restanțieri, fie cu suspen-

darea împrumutului pe o anumită perioadă, sau cu interdicția de a nu împrumuta mai mult de o carte au început să-și arate roadele. O parte din cititorii vizați, înțelegînd necesitatea de a respecta termenul fixat pentru înapoierea cărții au început să se conformeze tot mai mult acestei prevederi.

Dar „lipsa” de cărți, în special a celor noi, mai este urmarea unei defectuoase funcționări a serviciului de evidență și catalogare. În anul 1956 serviciul de împrumut a primit 3.335 exemplare, care reprezintă cca. 650 titluri. La prima vedere s-ar părea că este un număr suficient să satisfacă cerințele cititorilor. Din păcate însă, încetineala cu care stocurile de cărți noi sînt prelucrate, face ca o carte să aștepte uneori și 2 luni pînă cînd este pusă în circulație la serviciul de împrumut. Anul trecut, de pildă, au fost perioade (între 22 martie—26 mai, 26 mai—2 iulie, 13 august—1 noiembrie) cînd la secția de împrumut nu a intrat nici un titlu nou, deși în tot acest timp biblioteca s-a aprovizionat continuu cu cărți.

Este adevărat că datorită personalului insuficient, secția de evidență și catalogare funcționează cu o singură bibliotecară, antrenată de altfel, și în alte munci. Aceasta însă nu scuză lipsa menționată mai sus. Trebuie găsite soluții pentru ca pe măsura prelucrării lor, cărțile să fie date în circulație mai rapid.

Mai este de amintit apoi că nici alegerea cărților nu se face întotdeauna în modul cel mai fericit. Conducerea bibliotecii se preocupă de o alegere cît mai rațională a cărților, dar ce folos dacă nu ține un contact mai strîns cu secția de împrumut, unde ar trebui să existe o evidență a cererilor și a refuzurilor. Din această cauză aprovizionarea nu se face totdeauna în modul cel mai just. Ne referim în special la volumele de literatură clasică, care se bucură de o largă circulație în rîndurile cititorilor și a căror achiziție într-un număr mai mare de exemplare este necesară.

Cele de mai sus arată o stare de lucruri a cărei îmbunătățire trebuie să constituie o preocupare centrală pentru conducerea bibliotecii regionale din Ploești. „Directorul bibliotecii — arată N.K. Krupskaja — trebuie să fie un bun organizator. Însă el trebuie să organizeze munca în așa fel, încît să aibă întotdeauna în vedere servirea cititorului, cunoașterea cerințelor acestuia”.

Folosind toate posibilitățile ce-i stau la îndemînă, conducerea bibliotecii din Ploești va putea prin măsurile ce va lua să îmbunătățească în mod simțitor munca secției de împrumut.

Unele aspecte ale sprijinului acordat de Biblioteca Centrală Universitară Cluj bibliotecilor din regiune

TH. MIHAILESCU

O bibliotecă mare cu o organizare care și-a dovedit trăinicia, cu metode și forme de activitate care s-au verificat mereu în practică, nu se poate izola de viața bibliotecilor mai mici. Ea trebuie să le sprijine, să le împrumute din experiența acumulată de-a lungul vremii și să țină o legătură cât mai strânsă cu ele. Toate aceste acțiuni cer desigur o anumită suplețe, o adaptare bine gândită a îndrumării la situația concretă, la sarcinile și funcțiile bibliotecilor respective, la proporțiile acestora.

Pornind de la aceste considerații Biblioteca centrală universitară — Cluj a socotit că este de datoria ei să se apropie de bibliotecile mai mici din regiune. Această apropiere a început să prindă viață încă din anul 1949, ceea ce a creat o oarecare tradiție. De aceea, ea poate oferi un material pentru schițarea citorva constatări și concluzii în legătură cu această problemă. E tocmai ceea ce intenționăm să facem.

Numărul bibliotecilor din regiunea Cluj intrate în sfera de acțiune îndrumătoare a Bibliotecii centrale universitare s-a ridicat aproape la 75. În această cifră sînt cuprinse diferite categorii de biblioteci: toate bibliotecile centrale raionale, biblioteca centrală regională, cele mai importante biblioteci sindicale și școlare, bibliotecile de învățămînt superior precum și cele ale altor instituții ca A.R.L.U.S., filiala Institutului de studii romîno-sovietic, Cabinetul de partid, Școala de partid de un an, etc.

Mijloacele folosite în această direcție au fost variate. Vom aminti numai cîteva:

1) cursurile și seminariile cu cadrele de bibliotecari;

2) vizitarea bibliotecilor aflate sub îndrumarea Bibliotecii centrale universitare;

3) înființarea unui cerc de studii bibliografice.

În mai multe rînduri la Biblioteca centrală universitară sau la alte instituții cu

o rețea mai largă de biblioteci, s-au organizat cursuri și seminarii pentru cadrele de bibliotecari pe o durată de la 10 pînă la 15 zile. La aceste cursuri și seminarii au participat mai ales bibliotecarii de la bibliotecile din rețeaua Ministerului Culturii, de la bibliotecile sindicale, și, uneori, de la bibliotecile de învățămînt superior sau cele școlare. Din 1949 și pînă în 1955 aproape 400 bibliotecari au avut ocazia să le urmeze.

Planul tematic al lecțiilor și seminariilor a fost cel obișnuit în asemenea cazuri. A cuprins prin urmare cunoștințele din domeniul biblioteconomiei și bibliografiei absolut necesare. În general, aceste cunoștințe au fost predate ținîndu-se seama de specificul bibliotecilor și de gradul de cultură generală a bibliotecarilor. S-a avut în vedere mai ales ca predarea să fie însoțită de cît mai multe exemple. Examinările cu care s-au încheiat cursurile au arătat că în general acestea și-au atins scopul, că Biblioteca centrală universitară a avut o contribuție efectivă la inițierea multor bibliotecari în munca cu cartea.

Firește, nimeni nu și-a făcut iluzia că prin organizarea unor asemenea cursuri problema pregătirii bibliotecarilor a fost rezolvată în regiunea Cluj. Formarea unui bibliotecar care să fie la înălțimea sarcinilor, cere multe eforturi. Un curs de 10—15 zile poate fi numai un modest început în formarea unui bibliotecar bine pregătit. Practica studiului individual, dragostea de carte, pasiunea pentru profesiune, cultură generală sînt absolut indispensabile unui bibliotecar pentru a merita cu adevărat acest nume.

Ne vom opri acum asupra altui aspect al sprijinului dat de Biblioteca centrală universitară bibliotecilor mai mici. E vorba de vizitarea acestor biblioteci de către bibliotecarii Bibliotecii centrale universitare în vederea îndrumării la locul de muncă.

Intr-un fel, aceste vizite au vrut să continue cursurile și seminariile de care am amintit mai înainte. De data aceasta s-a urmărit să se vadă felul în care bibliotecarii au aplicat în cadrul bibliotecilor lor cele învățate la cursuri și seminarii. În același timp, s-au recomandat metodele cele mai potrivite în ceea ce privește organizarea fondurilor de publicații și difuzarea lor la cititori, ținându-se seama de realitățile găsite la fiecare bibliotecă în parte. De multe ori bibliotecarii Bibliotecii centrale universitare au lucrat efectiv, făcând clasificarea zecimale a unei părți din materialul existent, revizuind clasificările făcute anterior, cullerizând anumite fonduri, catalogînd chiar. Intr-o măsură mai mică s-a sprijinit și activitatea bibliografică a unor biblioteci înlocuindu-se pentru ele unele bibliografii de recomandare.

Rezultatele acestor acțiuni nu au fost totuși cele așteptate.

În primul rînd, fluctuația cadrelor de bibliotecari în biblioteci a anihilat mult eforturile depuse. În cele mai multe cazuri bibliotecarii care au participat la cursuri și seminarii nu au mai fost aceiași care au fost găsiți la deplasările pe teren. La fel, cei găsiți în aceste deplasări nu au mai fost văzuți la cursurile și seminariile organizate ulterior. Firește că acest lucru s-a resimțit defavorabil asupra muncii de îndrumare.

În al doilea rînd, instituțiile de care aparțineau bibliotecile îndrumate nu întotdeauna au ținut seama de propunerile făcute în legătură cu îmbunătățirea bazei tehnico-materiale a acestor biblioteci.

Aceasta a făcut ca sprijinul Bibliotecii centrale universitare să nu poată avea efectul dorit.

Începînd din anul 1956, Biblioteca centrală universitară a început să folosească un nou mijloc pentru a veni în ajutorul bibliotecilor din orașul Cluj. Astfel, a luat ființă în cadrul Bibliotecii centrale universitare un Cerc de studii bibliografice la care participă și bibliotecarii din Cluj, mai ales cei din învățămîntul superior. Activitatea de pînă acum a acestui Cerc de studii se poate socoti, credem, multumitoare. Comunicările prezentate în anul 1956 constituie, desigur, o dovadă în acest sens. Ele au permis participanților la ședințele lunare ale Cercului de studii să urmărească o serie de probleme teoretice și practice strîns legate de specificul muncii bibliotecare și, firește, să-și spună cuvîntul asupra lor, făcînd observații și aducînd comple-

tări binevenite. Printre aceste comunicări amintim: *Orientarea laică a tiparului din Moldova la sfîrșitul secolului al XVII-lea*, *Organizarea fondurilor și a servirii cititorilor pe ramuri de știință în bibliotecile mari*, *Contribuții la cunoașterea tipăriturilor în limba maghiară din Ardeal în secolele XVI—XVII*, *Despre unele probleme ale bibliografiei în opera lui Lenin*, *Primele cărți de botanică și primii botaniști din România*, *Dezvoltarea bibliografiei geografice în România*, *Preocupări bibliografice în opera lui Alexandru Odobescu*.

Desigur, Cercul de studii este încă la început. Din activitatea lui de pînă acum se poate totuși desprinde constatarea îmbucurătoare că este pe un drum bun și că el constituie un mijloc din cele mai eficiente pentru formarea și creșterea cadrelor de bibliotecari din orașul Cluj.

Un alt sprijin care constituie în același timp și o formă de colaborare, a fost inițiativa recentă a Bibliotecii centrale universitare de a da publicității un *Repertoriu al periodicelor străine apărute în 1955—1956 și intrate în bibliotecile de învățămînt superior din Cluj pînă la 1 noiembrie 1956*.

În *Repertoriu* publicațiile periodice au fost grupate pe ramuri de știință, specialități mai restrînse și în ordine alfabetică, după fiecare titlu indicîndu-se și bibliotecă unde se poate consulta.

Repertoriul îndeplinește funcția unui catalog colectiv și realizează o evidență centralizată a publicațiilor periodice străine dintr-o anumită categorie de biblioteci. Dorința noastră este ca în viitor, *Repertoriul* acesta să nu se limiteze numai la cadrul universitar, ci să cuprindă și periodicele de la bibliotecile altor instituții științifice, artistice și culturale precum și al bibliotecilor cabinetelor tehnice din întreprinderile industriale din regiunea Cluj.

În felul acesta *Repertoriul* pe lîngă latura informativă va putea servi în viitor și ca un mijloc de a asigura o completare sistematică a colecțiilor de reviste și de a coordona totodată achiziționarea lor, lucruri deosebit de importante în viața științifică și culturală.

Acestea au fost, într-o prezentare succintă, citeva din formele de sprijin și de colaborare pe care Biblioteca centrală universitară le-a aplicat în raporturile sale cu bibliotecile din regiunea Cluj.

Sîntem încredințați că acțiunile care vor fi întreprinse de acum încolo vor fi și mai rodnice.

BIBLIOTECI ^{raionale} și ^{sătești}

DIN ACTIVITATEA UNEI BIBLIOTECI SĂTEȘTI DINTR-O COMUNĂ COMPLET COOPERATIVIZATĂ

Biblioteca sătească „Gh. Coșbuc” din comuna 23 August, raionul Negru Vodă — primul raion pe țară cu agricultura în întregime cooperativizată — se poate număra printre bibliotecile care au sprijinit munca de transformare socialistă a satului. Încă de la înființarea ei, în ianuarie 1953, această bibliotecă și-a asigurat colaborarea celorlalte organizații și instituții locale pentru a putea desfășura o bogată activitate politică și cultural-educativă de masă. În felul acesta, cu ajutorul cărții, ea a adus o frumoasă contribuție la lămurirea țărănimii muncitoare din comună în privința superiorității agriculturii socialiste, în privința faptului că viața nouă trebuie să înceapă cu cooperativizarea agriculturii.

Ceea ce a creat bibliotecii condiții bune de muncă a fost sprijinul permanent pe care l-a avut din partea Comitetului executiv al statului popular. Datorită acestui sprijin munca bibliotecii a putut să aibă un caracter mai bogat, mai interesant, iar manifestările de masă cu cartea au dovedit o influență hotărâtoare în lămurirea problemelor ce frământau pe cititori, cea mai mare parte țărani muncitori.

Biblioteca este frecventată zilnic de numeroși colectiviști, întovărășiți și elevi, care găsesc aici o bogată colecție de ziare, reviste agricole și de cultură generală, precum și un însemnat număr de cărți din toate domeniile de activitate. Biblioteca are un fond de 3759 volume, cuprinzând lucrări ale clasicilor marxism-leninismului, cărți de literatură politică, agrotehnice, de știință popularizată, literare și cărți pentru copii și tineret. Colectiviștii și întovărășiții din comună s-au obișnuit să vină la bibliotecă pentru a consulta ziare și reviste, a cerceta cărțile noi, năci unul nu pleacă fără să împrumute o carte. În anul 1956 biblioteca a fost frecventată de 489 de cititori.

Colectiviștii și întovărășiții din comuna 23 August se mândresc pe drept cuvânt cu biblioteca lor. „Pentru mine spune colectivistul Sava Vasile — biblioteca a fost cel mai bun prieten. Ea mi-a luminat calea spre gospodăria colectivă. Cărțile ei m-au ajutat să înving ultimele îndoieli ce mă mai țineau pe loc”. Asemenea lui Sava Vasile, vorbesc despre bibliotecă și Vasile Lungu, Ion Ștefan, care sînt dintre ultimii colectiviști înscriși în cursul anului trecut. Cu aceeași legitime mândrie vorbesc despre bibliotecă tineri colectiviști ca Manoliu Constantin, Preda Vasile, purtători ai insignei „Prieten al cărții”. Ei au primit prețioase îndrumări de la bibliotecă ori de câte ori a fost vorba să citească o carte nouă dintre acelea cu care s-au pregătit pentru concursul „Iubiți cartea”.

Rezultatele bune obținute de această bibliotecă se datoresc fără îndoială muncii însuflețite desfășurată de bibliotecara Enescu Ioana. Încă de la numirea ei ca bibliotecară, ea s-a înconjurat de un larg colectiv de muncă apropiindu-și pe cei mai buni cititori din rindul colectivităților fruntași, a intelectualilor din comună, tineretului și pionierilor. Fiecare membru nou cooptat în colectivul bibliotecii este îndrumat asupra sarcinilor ce-i revin, dându-i-se posibilitatea să ajute după puterile sale. Tineretul și pionierii sînt folosiți, îndeosebi, în munca de mobilizare a participanților la manifestările de masă organizate de bibliotecă și la formarea echipelor de colportori pentru ducerea cărților la domiciliul cetățenilor. Învățătorii ajută la alegerea cărților pentru organizarea de expoziții; ei pregătesc recenzii și susțin discuții libere cu cititorii asupra unor cărți citite de acestia. La rîndu-i, bibliotecă sătească ajută mîca bibliotecă aflată la școala satului să-și organizeze și să-și completeze fondul respectiv de cărți, trimîndu-i totodată bibliotecă mobilă.

Un rol însemnat în realizările bibliotecii l-a avut justă orientare în alcătuirea planurilor de muncă. Acestea sînt axate cu grijă pe problemele politice și economice curente locale. Astfel, folosind sugestiile cititorilor, ținînd seama de noile condiții create în comună prin cooperativizarea totală a agriculturii satului, bibliotecă și-a înscris în planul de muncă pe anul 1957, măsuri concrete cu care își propune să contribuie la întărirea economico-organizatorică a celor trei gospodării agricole colective din raza comunei. Un punct important în planul de muncă îl ocupă popularizarea cunoștințelor agrozootehnice. Această activitate se duce ținîndu-se seama de planul de producție al fiecărei gospodării agricole colective și întovărășiri

în parte, și ea are de scop, să ajute pe membrii unităților socialiste să-și însușească cunoștințe profesionale temeinice. Popularizarea cărților agrozootehnice privește mai cu seamă culturile de cereale, creșterea păsărilor și a oilor, care formează ocupația celor mai mulți colectivști.

În sala de lectură a bibliotecii se găsește în permanență o expoziție de cărți agrotehnice. Ea poartă titlul *Aplicînd metode științifice în gospodăria colectivă, obținem recolte bogate*, fiind permanent improspătată cu cele mai noi lucrări. Un sistem de a populariza cărțile și broșurile nou sosite în bibliotecă, este organizarea de lecturi cu glas tare din cuprinsul acestor lucrări. La începutul lecturii se spun cîteva cuvinte despre autor și în linii generale se expune problema tratată în carte. Prin aceste scurte expuneri, bibliotecă ajută pe auditori să înțeleagă mai bine conținutul cărții. Urmează lectura și apoi discuțiile care sînt un mijloc eficace de a lega cele citite de problemele locale. Astfel, după ce a fost prezentată broșura *Cum putem îmbunătăți rasele de oi*, cei prezenți au discutat despre importanța alimentației oilor și a mieilor. Colectivistul Gheorghe Popescu a spus cu acest prilej că în gospodăria colectivă au fost create toate condițiile pentru aplicarea celor mai multe din măsurile preconizate în broșură.

În felul acesta se atrage și mai mult atenția cititorilor asupra cărților care-i interesează direct și pe care vin apoi să le ceară de la bibliotecă.

Pentru perioada lunilor de iarnă, bibliotecă a organizat patru cercuri de citit, cuprinzînd peste 50 de colectivști și întovărășiți. Orientîndu-se pe baza unui program bine stabilit, conduse de responsabilii cu experiență cum sînt deputatul Vasile Nicolae sau învățătorul Sasu Iulian, cercurile de citit reușesc să desfășoare o activitate

continuă, păstrându-și în permanență numărul de participanți. Materialele ce se citesc sînt bine alese din cărți de literatură sau din ziare și reviste, acestea din urmă fiind folosite pentru informarea țăranilor muncitori asupra mersului evenimentelor interne și internaționale.

Pentru a veni în ajutorul cititorilor de la marginea satului, biblioteca sătească a organizat pentru aceștia patru biblioteci mobile. Ele au fost încredințate celor mai buni cititori ca: Sanda Crafcenco sau Aurica Tănase, care răspund de buna păstrare și înapoierea la timp a cărților. Bibliotecile mobile desfășoară o rodnică activitate. În luna ianuarie de pildă, biblioteca mobilă condusă de colectivistă Dina Aneta a înscris 15 cititori.

Biblioteca se preocupă permanent de popularizarea problemelor actuale ale vieții politice și economice. Astfel, în preajma alegerilor de deputați pentru Marea Adunare Națională, biblioteca a organizat cu sprijinul comisiei locale F.D.P., o expoziție de cărți pe tema *Alegerile în trecut și azi*.

Concursul „Iubiți cartea” face, de asemenea, parte din preocupările principale ale bibliotecii.

Un mare succes al bibliotecii îl constituie felul în care ea contribuie la dezvoltarea gustului de citit al copiilor. În anumite zile, dinainte stabilite, se organizează la bibliotecă lecturi în colectiv din basme ori din cărți de știință popularizată pe înțelesul copiilor, după care se distribuie acestora cărți și se dau îndrumări asupra felului cum trebuie să le citească și ce trebuie să urmărească în lectura lor. Important este că la aceste lecturi iau parte și cititori vîrstnici, părinți, rude ale copiilor, precum și învățători care ajută pe bibliotecară

în cunoașterea cît mai completă a preocupărilor fiecărui copil. Anul acesta biblioteca a organizat un ciclu de seri de basme pentru copii. Pînă acum au fost citite basmele *Porcul fermecat* și *Ileana Sînziana* din volumul *A fost odată ca niciodată*.

O altă preocupare a bibliotecii sătești este îndrumarea bibliotecilor căminelor culturale și de la gospodăriile agricole colective din raza comunei. Bibliotecara vizitează săptămînal fiecare din aceste biblioteci, îndrumînd pe bibliotecari și ajutîndu-i în completarea fondului de cărți, trimițîndu-le bibliotecii mobile.

Față de condițiile locale create, biblioteca sătească din comuna 23 August ar fi putut realiza mai mult dacă s-ar fi bucurat mai îndeaproape de sprijinul bibliotecii raionale și chiar al bibliotecii regionale. Acestea însă nu s-au ocupat să cunoască nevoile și posibilitățile acestei biblioteci, nici nu au folosit condițiile bune existente acolo pentru a stimula organizarea unor manifestări mai complexe, cum sînt, de pildă, consfăturile cu cititorii.

Activitatea bună care se desfășoară la biblioteca sătească din comuna 23 August se datorește sîrguinței și dragostei cu care bibliotecara se străduiește să-și îndeplinească sarcinile ce-i revin. Dar nu-i mai puțin adevărat, că aceste succese trebuie explicate și prin faptul că la activitatea bibliotecii participă intelectualii satului, deputații, colectivștii fruntași etc. că ea se bucură de sprijinul organizației de partid, și a sfatului popular comunal care o îndrumază în permanență pentru ca biblioteca să ajungă un adevărat și puternic centru cultural sătesc.

ROADELE CEROURILOR DE CITIT

Acum șase ani cînd tov Maria Anastasescu a fost numită în funcția de bibliotecară la biblioteca sătească din comuna Comarnic, raionul Cîmpina, aparținînd pe atunci căminului cultural, una din primele acțiuni inițiate de ea a fost și înființarea cercurilor de citit. De unde la început nu erau decît trei cercuri de citit cu cîte 6—7 membri fiecare, acum funcționează în comuna Comarnic 16 cercuri de citit, fiecare cu participarea regulată a celor 15—16 persoane înscrise.

La dezvoltarea activității cercurilor de citit impusă de participarea tot mai masivă a cetățenilor din comună, biblioteca a primit un ajutor substanțial din partea comisiei de femei, cu sprijinul căreia, de altfel au fost înființate cercuri precum și din partea membrilor corpului didactic din comună.

Ceea ce a contribuit în mare măsură la creșterea interesului locuitorilor comunei față de cercurile de citit și la menținerea unei prezențe regulate și active a celor înscriși, a fost întocmirea unor planuri de lectură alcătuite pe baza sarcinilor politice și economice ale comunei, ținîndu-se totodată seama de cerințele participanților. În acest scop bibliotecara a ținut o strînsă legătură cu Comitetul executiv al sfatului popular comunal și cu organizația de bază, precum și cu responsabilii și lectorii cercurilor de citit prin intermediul cărora a putut să cunoască cerințele participanților.

Astfel, cînd în comună s-a dus munca pentru formarea unei întovărășiri zootehnice, bibliotecara a inclus în planurile cercurilor de citit broșuri care tratau despre foloasele întovă-

rășirii zootehnice și despre creșterea animalelor, îndeosebi a oilor cu a căror creștere se ocupă locuitorii comunei. De pildă, la cercul nr. 6 s-a programat în această perioadă lectura broșurilor: *Cum putem îmbunătăți rasele de oi*, *Creșterea oilor*, *Pericolul îmbolnăvirii animalelor cu viermi paraziți*. După lectură, pentru a se lămurii mai bine problemele discutate, biblioteca a organizat un concursul zootehnicianului din comună două consfătuiri cu membrii cercurilor de citit pe teme: *Creșterea șeptelui de animale și Să dezvoltăm cu avînt creșterea animalelor*. La formarea întovărășirii primii înscriși au fost și Ion Serbulea, Gheorghe Brînzea, Ion Țicu, Gheorghe Tăleanu, participanți activi la ședințele cercurilor de citit.

Creșterea planurilor de lectură pe luna decembrie ne arată de asemenea grija bibliotecarei pentru respectarea cerințelor membrilor cercurilor de citit. Astfel, în cercul nr. 1, 3 și 12, frecvență mai mult de femei, la cererea acestora, planurile de lectură au fost întocmite pe tema: *Pentru îngrijirea și sănătatea copiilor prevăzîndu-se lectura broșurilor Cum să ferim copiii de bolile plămînelui care apar în timpul iernii*, *Să apărăm sănătatea copiilor*, *Cum să ne ferim copiii de tusea convulsivă*, *Rolul părinților în educația copiilor*. În schimb la cercul nr. 4 unde se manifestase dorința de a se citi cărți de știință popularizată planul de lectură a cuprins lectura broșurilor *Somnul și visele*, *Adevărul despre așa zisele „vindecări miraculoase”*, *Despre vrăji, doftoroaie și leacuri băbești*, *Cum se poate prevedea vremea*.

Femeile care fac parte din cercul nr. 14 și-au exprimat dorința de a cunoaște unele aspecte din viața femeii sovietice. Dorința le-a fost satisfăcută prevăzîndu-se lectura cărții *Viața fericită a femeilor sovietice*.

În luna ianuarie a.c., răspunzînd

interesului manifestat de cetățeni pentru alegerile de deputați în Marea Adunare Națională, și dînd totodată urmare sarcinilor primite din partea Comitetului executiv al sfatului popular comunal și a organizației de bază, planurile cercurilor de citit au fost axate pe sprijinirea campaniei electorale. Astfel, de exemplu, la cercul nr. 2 s-au citit broșurile: *Ce a dat regimul de democrație populară clasei muncitoare*, *Titlu de cinste de Ștefan Lungu*, *Ce a dat regimul de democrație populară femeii*, *Alegerile din trecut și azi*.

Dovedind o bună orientare, bibliotecara a inclus în planurile pe luna ianuarie ale cercurilor de citit, în afara broșurilor programate, lectura Hotărîrilor Plenarei C.C. al P.M.R. din 27—29 decembrie 1956. Această lectură a fost întîmpinată cu deosebită satisfacție de toți cei prezenți la cercuri; ea a dat naștere unor discuții vii, în cadrul cărora vorbitorii au subliniat deosebita atenția a partidului nostru pentru ridicarea continuă a bunăstării materiale și culturale a celor ce muncesc. La cercul de citit nr. 4 condus de Maria Tîcu vorbitori ca Brînzea Elena, Paraschiva Drăcioiu, s-au referit la desființarea cotelor, iar unii din ei, cum e cazul lui Gheorghe Dimonu, au arătat că vor răspunde acestei măsuri încheiînd contracte cu cooperativa pentru livrarea de lînă.

O analiză sumară a activității cercurilor de citit din comuna Comarnic

scoate la iveală și alte rezultate îmbucurătoare. În primul rînd e faptul că nu se mai citește la întîmplare, ci numai pe baza unor planuri întocmite dinainte de bibliotecă, lectura fiind axată pe o anumită temă ce preocupă pe cei înscriși. Aceasta a dus la stimularea membrilor cercurilor de citit de a participa cu regularitate la ședințele de lectură. Responsabilii cercurilor de citit vorbesc cu mîndrie de unii cetățeni ca Elena Simion, Maria Picioarea și alții, care vin cu regularitate în fiecare marți la cercurile de citit, urmăresc cu cel mai mare interes lectura și participă la discuții, căuțînd în felul acesta să pătrundă și mai bine înțelesul celor citite.

Dar cercurile de citit au dus și la creșterea interesului individual pentru carte, la sporirea numărului de cititori ai bibliotecii. La cererea membrilor cercurilor de citit, biblioteca a înființat pe lîngă 11 cercuri, bibliotecă de casă care desfășoară o rodnică activitate. Astfel la cercul de citit nr. 10 din casa Elenei Crețu, biblioteca de casă a înscris anul trecut 40 de cititori; biblioteca de casă de la cercul de citit nr. 11, 30 de cititori, iar biblioteca de casă a cercului de citit nr. 2 din casa Mariei Baciu 46 cititori.

Pilda bibliotecii satești din comuna Comarnic trebuie să fie urmată de către tot mai multe biblioteci satești, preocupate să atragă spre bibliotecă tot mai mulți cititori.

SĂ FOLOSIM MAI BINE BIBLIOTECILE MOBILE

Preocupată de îmbunătățirea de servirii cu cărți a populației de la sate, colectivul bibliotecii raionale din Buzău și-a propus lărgirea rețelei de biblioteci mobile. Primul pas făcut în această direcție a fost sporirea fondului mobil care număra pînă în luna decembrie 1956 cca. 1.500 exemplare. La începutul anului curent, fondul mobil a crescut la 4500 exemplare, în mare parte cărți de literatură potrivite satului ca și cărțile de agricultură specifice culturilor practicate în raion. Ținînd seama de posibilitățile de care dispune, biblioteca raională din Buzău a întocmit și trimis la căminele culturale din cuprinsul raionului 6 biblioteci mobile. Astfel, una a fost trimisă și în comuna Mărăcineni, comună situată nu departe de centrul de reședință raional.

Pentru ca biblioteca mobilă să fie într-adevăr de folos, trimițînd cărțile cele mai potrivite, tov. Petrescu, bibliotecar șef al bibliotecii raionale, s-a deplasat în prealabil în comună, unde a stat de vorbă cu directorul căminului cultural și bibliotecarul asupra cărților a căror lipsă se face resimțită, a controlat care este fondul de cărți al bibliotecii căminului cultural și apoi, pentru a cunoaște cerințele cititorilor, a consultat și cîțiva cititori ai bibliotecii.

Constatările făcute au arătat că la biblioteca căminului cultural din comuna Mărăcineni lipseau multe cărți, în special literatura clasică romînă, cărți de agrotehnică și literatură pentru copii, mult cerute de cititori. Și era firesc să fie așa de vreme ce în cursul anului trecut nu au intrat în bibliotecă decît un număr de 21 de titluri, în mare parte broșuri.

Aceasta se datorește lipsei de preocupare față de bibliotecă a directorului căminului cultural, tov. Dumitru Gavrilă, care nu a folosit în mod just fondul extra bugetar al căminului cultural, care s-a ridicat la peste 13.000 lei. Într-adevăr, din acest fond s-au consumat doar 53 lei pentru cărți iar la sfîrșitul anului a fost depusă drept economii suma de lei 397. O scurtă analiză asupra felului în care s-a cheltuit fondul extrabugetar ne arată că printr-o mai justă repartizare a acestuia — și aceasta nu în detrimentul celorlalte activități a căminului cultural — s-ar fi putut cumpăra cărți pentru bibliotecă în valoare de cca. 6—700 lei, ceea ce ar fi permis achiziționarea unui număr destul de mare de cărți pentru a satisface cerințele cititorilor.

Biblioteca mobilă trimisă de biblioteca raională, cuprinzînd 150 cărți a prilejuit o înviorare a activității bibliotecii căminului cultural din comuna Mărăcineni. După primirea noilor cărți, bibliotecarul, prof. Mihai Mihailovici, a început să facă cunoscut locuitorilor comunei, prin intermediul elevilor, precum și în cadrul sedințelor de la căminul cultural conținutul bibliotecii mobile. Vestea sosirii de noi cărți a fost întîmpinată cu multă bucurie de către cititori ca Nicolae Lică, Pavel Veicu ș.a. care au venit de îndată la biblioteca căminului cultural pentru a împrumuta cărți. Unii ca Tătucă Nicolae, Eugen Tăbăcaru, au citit de la primirea bibliotecii mobile cîte două și chiar trei cărți.

Ceea ce trebuie remarcat la biblioteca căminului cultural din comuna Mărăcineni este grija bibliotecarului pentru păstrarea și securitatea fondului bibliotecii mobile. Tov. Mihailovici se ocupă îndeaproape de fiecare cititor, lămurindu-l asupra necesității păstrării cărților în bună stare și a restituirii lor la timp. Rezulta-

tul acestei munci se oglindește în grija cu care majoritatea cititorilor printre care amintim pe țăranul muncitor Ion Mareș, aduc cărțile frumos învelite, iar pe cele puțin deteriorate le restituie chiar reparate.

În general, în decurs de o lună și jumătate de la primirea bibliotecii mobile, la biblioteca căminului cultural s-au înscris un număr de 45 cititori care au citit 73 cărți. S-ar fi putut însă obține rezultate și mai frumoase dacă biblioteca ar fi fost mai mult popularizată.

Bibliotecarul s-a mulțumit ca odată cu anunțarea sosirii de cărți noi prin biblioteca mobilă, să aștepte ca cititorii să vină la bibliotecă fără a mai întreprinde nici un fel de acțiune pentru o popularizare și difuzare mai intensă a cărților din biblioteca mobilă. Nu a fost organizat nici colportajul de cărți la domiciliul țărănilor muncitori, nici manifestări de masă în jurul unor cărți. Un bun prilej pentru o mai largă difuzare a cărților din biblioteca mobilă l-ar fi constituit împărțirea de cărți în ca-

drul celor 5 cercuri de citit care funcționează în comună. De asemenea, ar fi ar fi fost nimerit ca odată cu sosirea bibliotecii mobile, bibliotecarul să fi întocmit planuri de lectură pentru fiecare cerc în parte, pe baza cărților noi sosite în comună.

Nu este însă mai puțin adevărat că și biblioteca raională poartă răspunderea pentru cele arătate mai sus. Deși s-a mai deplasat în comuna Măcăcineni și după trimiterea bibliotecii mobile, bibliotecarul șef al bibliotecii raionale s-a interesat în prea mică măsură de felul cum aceasta este folosită pentru atragerea țărănilor muncitori spre carte.

Bibliotecile mobile constituie o bună metodă pentru intensificarea cititului la sate. Dar pentru a-și îndeplini rolul lor, ele trebuie să fie cât mai bine folosite. Biblioteca raională din Buzău are datoria să țină seama de acest lucru și să îndrumeze mai îndeaproape pe bibliotecarii căminelelor culturale de a organiza o muncă activă și mai vie cu cărțile primite prin intermediul bibliotecilor mobile.

In nr. 6 (1956) al revistei de Statistică, au apărut două articole privind activitatea bibliotecilor. Primul articol *Analiza statistică a activității unei biblioteci raionale* semnat de E. Hancu, face o analiză statistică a componenței fondului de cărți, a activității cu cititorii și a cărților citite, a muncii de masă și a personalului bibliotecii raionale Agnita, regiunea Stalin. Cel de-al doilea articol *Rețeaua și activitatea bibliotecilor din R.P.R. în anul 1955* semnat de E. Baron și F. Georgescu, prezintă după cum arată și titlul lui analiza statistică a activității desfășurată de toate categoriile de biblioteci din țara noastră în anul 1955.

Tara și țese cintul

G. VINICIU

Literatura realismului socialist și-a făcut o datorie de onoare din descrierea cât mai aproape de adevăr a chipului femeii. Nu e o întâmplare că Maxim Gorki atunci când zugrăvește lupta poporului rus pentru dreptate și libertate în romanul *Mama*, își ia ca personaj central o femeie. Ea simbolizează tocmai ridicarea celei mai asuprite ființe umane, căreia Revoluția îi va aduce eliberarea. Acest sens înalt al celei dintii opere create sub semnul realismului socialist a fost preluat de toți scriitorii care și-au propus să meargă pe urmele marelui lor înaintaș. Urmind vieții, căutând să zugrăvească procesul tumultuoaselor prefaceri care au loc în țara noastră pe drumul socialismului, literatura nouă de la noi a consemnat prin nenumăratele sale personaje feminine, drumul larg și luminos, care i s-a deschis femeii în Republica Populară Română. Poveștile sînt multe, și fiecare din ele este atît de deosebită de cealaltă, încît nu mai pot fi născocite de scriitor, ci luate de-a dreptul din viață. Iată:

O cheamă Dobrița Păun. Era slugă de pripas în casa unui chiabur. Viața avea să i se macine ani și ani grei într-un bordei întunecos, așa cum s-au scurs și irosit viețile atîtor milioane de înaintașe ale ei în toate satele țării. Dar a răsunat cîntul prefacerilor socialiste. A venit și ea cu alții tineri la o schelă petroliferă. Și după cîtiva ani, Dobrița Păun a ajuns muncitoare calificată, în fața căreia se deschid toate căile spre viitor. Va fi logodnică iubită, soție înțelegătoare, mamă grijulie. N-a pierdut nimic din tot ce a constituit întotdeauna trăsăturile adevăratei femei. În schimb, așa cum arată și scriitoarea Ioana Postelnicu în romanul *Pădurea Poenari* în care deapănă povestea Dobriței, ea a căpătat o nouă

trăsătură: aceea a mîndriei omului liber, a siguranței viitorului.

Și Ana Nucului, din nuvelele cu același titlu de Remus Luca își iubește nespuse soțul, pe Petrea Nucului. Și ea suferă din pricina acestei iubiri, și ea are momente de duioșie sau bucurie. Dar cît de înalte sînt gîndurile și visurile chiar dacă pornesc dintr-o umilă căsuță de oameni săraci. Ca directoare a căminului cultural din sat, Ana luptă nu numai pentru fericirea ei, nu pentru o mulțumire închisă între cei patru pereți ai odăitei lor, ci pentru binele întregului sat. Aceasta îi dă țaria, și o ridică la o înălțime, sufletească deosebită față de atîtea semene ale ei din scrierile mai vechi, chiar cînd acele chipuri sînt cu mai multă pricepere și măiestrie descrise.

Astăzi, în patria noastră, sute de mii de femei activează în organizații obștești, în cămine și în gospodării colective. Peste 35.000 au fost alese în sfaturile populare. Pe un drum greu, cu multe ocolișuri și poticneli ele se îndreaptă, unele mai curînd altele mai tîrziu, către acea conștiință înaltă, pe care scriitorii caută s-o descopere s-o înfățișeze, s-o urmărească. Sînt mii de ani de suferință care aruncă umbra lor pînă în zilele noastre, cercînd să întunece lumina viitorului. Și totuși, în ciuda atîtor greutăți, femei ca Ana Nucului, ca Dobrița Păun, ca Lisaveta Nicoară din romanul *La marginea Dunării* de Șerban Nedelcu, ca Szusa Bagi din nuvela *Incurcătura de Sută Andraș*, ca Valeria lui Marțin din *Trandafir de la Moldova* de Ion Istrati și atîtea altele pe care literatura ni le-a făcut cunoscute se ridică tot mai mult pe cuprinsul întregii țări.

Azi nu ni se mai pare atît de deosebită

îndrăzneala fetei lui Marci Bakó despre care povestește Sütő Andras în scurta sa schiță *A șaptea fată*. Kati a nesocotit ordinele strașnice ale tatălui său și a plecat la un S.M.T. unde a ajuns curînd tractoristă pricepută. Și, spre deznădejdea încă-păînătatului Marci Bakó e trimisă să are tocmai tarlawa întovărășirii în care e și lotul bătrînului. Numai calitatea excepțională a muncii, pe care ca orice plugar adevărat Marci Bakó o prețuiește îl face să se împace cu fiica neascultătoare.

Ce departe sînt aceste întîmplări de unele cărți de altădată în care pe sute de pagini erau povestite peregrinările unei plictisite burgheze, atînsă de neurastenie și bolnavă de trîndăveală, care trecea din brațele amantului în ale soțului dezgustat la rîndul său de alte asemănătoare divertismente. Chipul femeii adevărate, al femeii om, constructor, savant, inginer, profesor, fără a fi mai puțin gingașă, mai puțin grațioasă, mai puțin iubită ca prietenă și logodnică, respectată ca soție și mamă, și-a putut găsi un loc cuprinzător în literatura realismului socialist.

Pentru că ea oglindește realități ca cele din Uniunea Sovietică unde acel întreit jug al femeii de care pomenea Pușkin a rămas doar o amintire, sau ca cele din țara noastră și celelalte țări de democrație populară unde odată cu exploatarea s-au sters și opreliștile puse ridicării femeii de clasele altă dată la putere. În Republica Populară Romînă, femeia este cinstită, și înființarea ordinelor „Mamă eroină”, „Gloria maternității” sau „Medalia maternității” este numai unul din multele fapte grațioase de acest fel.

Poeta Veronica Porumbacu vede Revoluția sub chip de femeie. Numai o femeie — spune scriitoarea — poate zămisi viață, numai ea știe să-și apere cu atîta îndrjire progenitura, cum își apără Revoluția cuccirile. De aceea, poeta strigă cu toată înflăcărarea sufletului ei:

Ea, Revoluția, poate fi numai femeie.
Ca o femeie își apără primul născut.
Brațul nu-i pregetă. Sabia dreaptă scînteie.
Ea zămislește o lume. Ea îi e scut.

Cu tradiția altor ani, femeile din întreaga lume și toți oamenii cinstiți au sărbătorit la 8 Martie ziua internațională a femeii, frumoasa zi de unire și de luptă împotriva războiului. Mai sînt încă destule inimi îndurerate. Destule mame care-și strigă copilașii îngropați sub ruine, destule soții care-și pun zăbranic negru pe față și în suflele. Pentru că nu sînt multe zilele de cînd tunurile au amuțit și văzduhul s-a curățat de păsările morții. Pentru ca să nu se mai repete acestea toate, își dau mina milioanele de femei din lumea întreagă. 8 Martie e un legămînt pentru viață.

Literatura descopere noi și noi sensuri acestei lupte, zguduie inimile pentru a întări brațele și a grăbi hotărîrile. Pentru că vremile ce au apus au fost prea crunte, au închis prea multe suferințe. Femeile din patria noastră, libere de orice îngrădiri și opreliști, își aduc cu durere și mîndrie aminte de acelea dintre ele care și-au zidit viețile lor — jertfe conștiente, nu ca în legenda meșterului Manole — la temelia vieții noi a poporului.

Frumoasă erai Donca.
Tu, fată dobrogeană.
Teșeau covoare, Donca,
Și-un vis sub neagra geană.

Pentru visul acesta de sub neagra geană, vis pe care noi îl trăim aieva azi, Donca, și atîtea altele ca ea au fost smulse cămîpului, au fost despărțite de iubit, de soț, de copii, și date morții. În clipele de bucurie, nimeni nu le poate uita.

E primăvară, Donca,
Și ți-a nverzit mormîntul.
E primăvară, Donca
Și țara-și țese cîntul.

Aceste versuri despre *Donca* ale poetei Maria Banuș nu sînt decît unul din firele uriașului cîntec de motoare, pluguri, tractoare, pe care țara-ntreagă-l țese, și despre care scriitorii aduc atîtea mărturii.

Se implinesc anul acesta, în lunile februarie-martie, 50 de ani de la răscoalele țărănești din anul 1907.

În cadrul manifestărilor pregătite pentru această aniversare, bibliotecile sînt chemate să aducă contribuția lor. Valorificînd din plin literatura lui 1907, ele trebuie să înfățișeze masele de cititori cauzele răscoalei, condițiile în care ea s-a desfășurat și reprimarea sîngeroasă ce i-a urmat.

Printre metodele ce pot fi folosite cu succes pentru o cit mai largă cunoaștere a literaturii lui 1907 se numără și cercurile de citit. Ele pot fi organizate alături de bibliotecile regionale și raionale îndeosebi în cadrul bibliotecilor de casă care au luat în ultimul timp o mare extindere, cit și de bibliotecile sindicale și de la șale.

Pentru a veni în ajutorul bibliotecilor, revista noastră își propune ca, începînd cu acest număr, să publice planuri de lectură pe baza cărora cercurile de citit își vor desfășura activitatea în această perioadă. Prima temă pe care o prezentăm este intitulată *Noi vrem pămînt*. Ea intrunește o serie de povestiri și fragmente din diferite lucrări literare în care se dezoaluie situația țărănimii din țara noastră în preajma răscoalei, precum și cele ce zugrăvesc momente din lupta țărănimii răsculate pentru pîine, pămînt și libertate. Tema este precedată de un cuvînt introductiv care va fi citit înainte de lectură pentru a lămuri participanților conținutul ei. La sfîrșitul fiecărei povestiri sau fragment sînt redată teme pentru discuții în legătură cu principalele probleme ce se desprind din lectură.

Titlurile lucrărilor recomandate în plan pot fi folosite de bibliotecari și pentru îndrumarea lecturii cititorilor sau alegerea unor opere în legătură cu care se pot organiza manifestări de masă.

NOI VREM PĂMÎNT

Au trecut de atunci cincizeci de ani.

Cincizeci de primăveri cu șuvoaiele lor, cincizeci de ierni cu covorul alb al zăpezilor, cincizeci de toamne în negurile lor, cincizeci de veri cu arșițele lor n-au putut spăla singele nevinovat al celor unsprezece mii de țărani omorîți pentru că au cerut dreptate și o viață mai bună. Nu au putut să-l șteargă și să-l acopere, pentru că el a rodit în copiii celor uciși atunci, și în copiii copiilor lor, în toți cei ce au simțit biciul de foc al exploatării boierești și capitaliste.

Mărturiile acelor vremi sînt cumplite; aproape de necrezut, dacă nu s-ar fi oglîndit în operele literare și artistice, ca picturile lui Octav Băncilă sau scrierile lui M. Sadoveanu, Liviu Rebreanu, Cezar Petrescu, Zaharia Stancu, Petru Dumitriu, V. Em. Galan și mulți alți scriitori realști dinainte și de după al doilea război mondial.

„Ascundeți țărani!” așa își intitula istoricul N. Iorga unul din articolele publicate în ziarul său „Neamul românesc” din anul jubiliar 1906. Era anul cînd moșierii și capitaliștii de la cîrma țării găsiseră cu cale că pot sărbători cu fanfare și lampioane colorate cei patruzeci de ani de domnie a primului Hohenzollern, pus tot de ei în fruntea bucatelor. În anii aceea, dijma ajunsese mai ridicată decît pe timpul stăpînirii turcești, țărani erau datori să presteze pe moșia boierului 75 zile pe an, adică de trei ori mai mult decît în cincizeci de ani în urmă, pe timpul divanurilor ad-hoc, pentru Unire. Mîncarea zilnică a truditorilor ogoarelor se compunea din mămăligă, atunci cînd o aveau, și zeama acră de varză sau oțet cu ardei. Laptele, arată statistica, revine cîte patru litri pe cap de locuitor, iar carnea cîte 10 kg pe an. Bineînțele că cifrele îngrozitoare și așa, cuprind și pe cei înstăriți, salvînd oarecum aparențele. Consumul porumbului, ca să

nu mai vorbim de piine, scădea din an în an, după cum dovedește aceeași statistică, de la 230 kg pe cap de locuitor în 1876, la 146 kg pe cap de locuitor în preajma rășcoalelor.

Cu bună dreptate, așadar, constată dr. N. Lupu în a sa lucrare despre alimentația țăranului român, că pentru locuitorii satelor noastre, traiul pușcăriașilor din Anglia, Franța sau Prusia „li se părea ca o viață de belșug fantastic”. Aceasta era țara adevărată, țara reală și nu cea jubiliară unde turmele de delegați ai satelor fuseseră aduși să se mire singuri de cât belșug au putut dărui cu minile lor.

Icoana acestei țări care gemea, scrișnea și aștepta vremuri mai bune a rămas mărturisită în multe dintre cele mai bune scrieri ale literaturii noastre. Caragiale a biciuit orașul dar n-a uitat nici satul. Studiul său 1907. *Din primăvară până-n toamnă* constituie un aspru rechizitoriu al regimului bazat pe asuprire și exploatare, descriind care era situația țăranului român înainte de anul rășcoalelor țărănești. Cel care s-a aplecat mai îndelung asupra vieții țărănilor a fost Mihail Sadoveanu. *O umbră* e una din multele sale povestiri cu țărani necăjiți, obijduiți de autorități și stăpîniri, nevăzînd altă scăpare decît prietenia flintei, a toporului și a codrului.

Cine citește *Descult* de Zaharia Stancu, nu se poate să nu se cutremure de revoltă în fața unei mărturii alit de sincere despre nedreptățile, mizeria și traiul greu al țăranului muncitor în anii de la începutul acestui secol. Multiplicată, întărită, explicată, mărturia lui Darie din *Descult* e reluată în *Dulăii* pentru a zugrăvi încă mai complet, mai amar, viața satelor dinspre Dunăre înainte de rășcoalele din 1907.

Ea nu se deosebea de a celor din nordul sau sudul Moldovei, din Muntenia sau Dobrogea. *Moș Gheorghe la expoziție* de Spiridon Popescu, sau *Zorii robilor* de V. Em. Galan vor completa și întări acest tablou al țării adevărate, despre care scria N. Iorga în vremea serbărilor jubiliare: „Iar pe viața cîmpului respingeți-o-n pumni, ascundeți-o în vizuini ca să nu strice bucuria risipei din anul jubiliar. Tăiați mina pelagroasă care scrie pe pereții aurii ai sălilor de banchete un nou Mane Techel Fares de amenințare”.

Dar peste tumultul festivațiilor jubiliare, peste trompetele puse să trîmbeze triumful aparent al unei domnii sîngerose, s'a ridicat strigătul mulțimii infometate: „Noi vrem pămînt”. Era o durere veche de veacuri, o dorință care ridicase adesea pe tridorii ogoarelor împotriva celor ce le jefuiau munca, după ce le jefuiseră moșia.

„Noi vrem pămînt!” ziceau ei. Vrem pămînt pe care să-l lucrăm în condiții onte-nești, deși s-ar cuveni să fie tot numai al nostru, pentru că noi îl lucrăm. Au căpătat gloanțe. Atunci a sărit scîrtea.

Și scînteia a stîrnit vîlvătaia. A început la Flămînzii, în ținutul Botoșanilor. De acolo, în răs timp de o săptămînă, focurile au cuprins întreaga țară. Și totuși, chiar în acest răs timp, multe sate încercau încă să cadă la o învoială cu stăpînitorii, ca să nu trebuiască să ia cu forța ceea ce le revenea de drept.

Tocmai în zugrăvirea acestui adevăr stă unul din meritele scriitorilor care au înfățișat acest sîngeros eveniment.

În *Rășcoala* romancierul Liviu Rebreanu arată cum țărani din sat pornesc spre conacul boierului Miron luga cu gîndul de a schimba învoielile. Odată intrați în curtea conacului, ei calcă cu grijă să nu strice straturile de flori și peluzele cu iarbă pentru că acolo „e muncă omenească”. La fel V. Demetrius în romanul său *Domnul Deputat* accentuează asupra greutății cu care mulțimea înfuriată se hotărăște să dea foc conacului deputatului Voiculescu. La fel în *Zorii robilor* de V. Em. Galan, ca și în *Bijuterii de familie* de Petru Dumitriu, sau în *Descult* de Zaharia Stancu, omenia răzvrătiților e scoasă în relief ca o trăsătură principală a țărănilor muncitori ridicați pentru dreapta-tea lor.

Dar țărani n-au fost singuri. Chiar din primele zile ale rășcoalelor au avut loc la Iași și București mari manifestații studentești și apoi greve ale muncitorilor. În gara Pașcani, așa cum arată și V. Em. Galan în romanul *Zorii robilor*, muncitorii se alătură răsculaților și împreună țin piept soldaților, eliberînd pe arestați dintr-un tren oprit acolo. La Galați autoritățile tremură de teama unirii acțiunii țărănilor cu a muncitorilor. La fel la Craiova, Pitești și mai ales la București. Guvernul și autoritățile sînt în panică, se decretează starea de asediu. Se mobilizează rezerviștii. „Generalii lucrează la hărți ca în timp de război”, se notează la 5 martie într-un jurnal al primului mi-

nistru D. Sturza. Și tot acolo se semnalează „Dl. S. Sfetescu, secretarul general de la Interne, a scăpat cu greu de la Ibănești (Dorohoi). Țăranii erau decizi să nu-i dea drumul pînă ce nu li se va da pămînt“.

Aceasta e adevărata față o răscoalelor. Asupritorii au făcut front comun, ca întotdeauna cînd s-au văzut amenințați de masele revoltate. În parlament, conservatori și liberali de toate nuanțele, au hotărît că altă scăpare nu este pentru ei decît să scoată armata și să tragă. Armata romînă, nu cea străină, cum ar fi vrut regele. Marele moșier și capitalist I. Brătianu, șeful partidului liberal, asigură pe capul moșierilor și al capitaliștilor, Carol I de Hohenzollern, că și armata romînă poate omori cu succes pe țărani romîni. Pentru atîta lucru nu e nevoie de străini. Nu s-a opus nimeni. Nu s-a revoltat nimeni. Dimpotrivă. Într-o dulce bucurie și înțelegere au aplaudat cu hotărîre. Să se tragă cu puștile, cu mitralierele, cu tunul. Și s-a tras.

Plan de lectură pentru cercurile de citit

CARAGIALE, I. L.: 1907. *Din primăvară pînă-n toamnă*. Cîteva note. (Fragmente). În vol.: *Opere*. [Vol.] 3. Versuri-Proză. Articole politice și literare. București, E.S.P.L.A. 1952, p. 180 (de la „Țara romînească...“) — 182 (pînă la rîndul „Pe deasupra acestei realități“).

În anul 1907, Caragiale se afla la Berlin unde mereu cere vești, citește ziarele, trimite scrisori la prietenii rămași pe plaiurile atît de dragi lui.

Știrile despre răscoale, dar mai ales despre cruntele represii din 1907 îl mîhnesc și îl revoltă. Atunci, acolo la Berlin, scrie el acel studiu intitulat *1907, din primăvară pînă-n toamnă*, în care strigă tuturor jefuitorilor țării mînia sa. Caragiale arată în studiul său că adevărații vinovați ai răscoalelor nu sînt țărani aduși la desperare de foame și mizerie, de nedreptate și abuzuri, ci stăpînitorii și ocîrmuitorii care nu se mai satură, trăind în cel mai cumplit desfrîu din munca altora.

1. Problema agrară în România burghezo-moșierească.
2. Urmările lipsei de pămînt a țaranilor.

SADOVEANU, M.: *O umbră*. În vol.: *Opere*. [Vol.] 3. București, E.S.P.L.A. 1955, p. 225—234.

În vasta operă a lui Mihail Sadoveanu, viața țărănimii noastre cu toate frămîntările ei, cu suferințele ei ocupă un loc de frunte. În povestirea *O umbră*, Sadoveanu ne înfățișează drama lui Petrache, țăran sărac, care iese cu toporul la drumul mare ca să se răfuiască cu perceptorul satului. Pentru el, statul burghezo-moșieresc și-a dezvăluit din plin caracterul. Țăranul simte că legea e făcută împotriva lui, așa-zisa ordine și egalitate este o minciună cumplită, neomenească.

Teme pentru discuții

1. Bîrurile, una din cele mai mari poveri pe care statul burghezo-moșieresc o arunca fără milă pe spinarea țărănimii muncitoare.

2. Desperarea țaranilor săraci care ducea la izbucniri anarhice, dar care n-au putut găsi calea cea dreaptă pentru eliberarea lor din această stare.

*

SADOVEANU, M.: *Un instigator*. În vol.: *Opere* [Vol.] 5. București, E.S.P.L.A. p. 233—242.

Povestirea face să reiasă puternic simțămîntele celor asupriți față de moșier și de slugile lui. Povestește aici Moș Neculai despre o întîmplare a unui sătean „sărac și necăjit“, „bunăoară un sătean cum sînt eu“ cu un vornic al boierului, „cum e primarele nostru Gheorghe Soldan“ și „cu-n boier, bunăoară cum e ăl din satul nostru.“

Povestea lui Moș Neculai închipuie o călătorie „pe ceea lume” unde țăranul sărac și vornicul se duc să ceară boierului mort de mult, un inel cu pecete. Aici îl găsește pe boierul cel bătrîn în chip de bivol trăgînd amarnic la jug pentru păcatele sale lumești. Diavolul îl preface și pe vornic în bivol pentru „bunătatea sa”, iar boierul cel bătrîn, căpătînd pentru o clipă vechea lui înfățișare omenească, îl roagă pe țăran să-i trimită fiului său un mesaj prin care-l roagă dacă nu vrea să ajungă ca el, să se poarte bine cu oamenii, să nu-i calce în picioare „că și ei tot făpturi ale lui Dumnezeu sînt, să nu aibă lăcomie asupra lor și asupra pămîntului că nu-i bine”.

Teme pentru discuții

1. Povestirea lui Moș Neculai, expresie a simțămîntelor țăranimii asuprite față de moșier și de slugile lui.

POPESCU, SPIRIDON: *Moș Gheorghe la Expoziție*. București. Editura tineretului 1956, p. 60 (de la aliniatul „Fac înapoi, pe același drum...” — 64 (pînă la aliniatul „Cît tîul nu mai dăm noi...”); p. 71 (de la aliniatul „Știi ce-i aici, moș Gheorghe...”) — 74 (pînă la aliniatul „Măria-ta, uită-te la noi că muncim”); p. 83 (de la aliniatul „In curtea Mitropoliei...”) — 85 (pînă la aliniatul „Cînd ceilalți delegați intrau la vot...”). (Colecția „Biblioteca școlară”).

Cea mai cunoscută și mai răspîndită din lucrările lui Spiridon Popescu este *Moș Gheorghe la Expoziție*. Ca aproape toate povestirile sale, scriitorul își alege și de data aceasta ca erou un țăran din locurile unde s-a născut și a copilărit el însuși: ținutul Covurlui. Moș Gheorghe este un țăran bătrîn din satul Horicea, pe care primarul îl silește să plece la București să vadă expoziția jubiliară din 1906, cu care-și sărbătorește Carol I cei patruzeci de ani de domnie, adică de jaf și huzur. Venit în București, Moș Gheorghe găsește pe un consătean al său, Ion Matei, care face slujba de gardian în Capitală, și cu care vizitează orașul, mișcînd de expoziția boierilor. El se miră de tot ce vede, de palatele atît de numeroase, de trăsurile elegante, de viața aceasta tumultuoasă a orașului. De fiecare dată însă el nu mișcă să povestească, sau să-și amintească de întîmplările de la ei din sat, care arată sărăcia neagră ce bîntuiea satele în anii ce și-i sărbătorește regele și boierii, ridicînd costisitoarele expoziții jubiliare.

Teme pentru discuții

1. Cum descrie moș Gheorghe situația din satul său.
2. Carol I, rege hrăpăreț și cap al coaliției burghezo-moșierești.
3. Parlamentul burghezo-moșieresc — o mașină de făurit legi pentru asuprirea poporului.

STANCU, ZAHARIA: *Dulăii*. Ediția a 3-a. București. E.S.P.L.A., 1955, p. 45 (de la aliniatul „Trenurile lungi de marfă” — 57 (pînă la aliniatul „Cine n-ar fi vrut să facă o călătorie”). (Colecția „Biblioteca pentru toți”).

Fragmentul indicat zugrăvește starea țăranimii muncitoare în anul 1906. Seceta a pîrjolit ogoarele. Oamenii ajung să se dea legați chiaburilor, să-și vîndă cîte o parte din petecul lor de pămînt. Bat în zadar la toate porțile. Și în timp ce ei se zbat într-o mizerie cumplită, boierii, în a căror hambare se aflau bogății nenumărate însușite prin truda muncitorilor ogoarelor, exportă grîul și porumbul peste hotare. Iar stăpînirea care organizează expoziția celor 40 de ani de domnie ai lui Carol de Hohenzollern, are drept singură grijă să aducă la expoziție cîteva țărani decorativi, bine hrăniți și bine îmbrăcați. Pleacă, bineînțeles, primarul și cîteva perechi de alți chiaburi care vor benchetui pe socoteala satului.

Teme pentru discuții

1. Disprețul criminal pe care burghezia și moșierimea l-au arătat față de nevoile țăranimii obidite.
2. Seceta, prilej de îmbogățire a exploataților pe spinarea țăranilor secătuiți de lipsuri.

DEMETRIUS, V.: *Domnul deputat*. (Fragment). In vol.: *Din literatura lui 1907*. București, E.S.P.L.A., 1951, p. 158—184. (Colecția „Biblioteca pentru toți“).

Apărut în 1921, *Domnul deputat* este unul din primele romane care zugrăvesc răscoalele din 1907. In fragmentul indicat scriitorul descrie întâmplările petrecute acolo, în satele părăsite foamei și întunericului. El arată frământarea țăranilor aduși la disperare, hotărârea lor de a se ridica pentru pământ și, mai ales, înfățișează cu accente de revoltă represiunile împotriva țăranilor. Două lumi se înfîlțesc și se ciocnesc în aceste ilăcări ale răscoalei: lumea celor ce muncesc, a țăranilor ce trăiesc în mizerie și se ridică pentru pământ și drepturi. Este o lume curată, dornică de o fărîmă de viață mai omenească, către care scriitorul se îndreaptă cu toată dragostea și simpatia. Și de cealaltă parte e zugrăvită lumea stăpînitorilor și politicienilor ticăloși, care, ca să-și păzească cîștigurile în situația de stăpîni, ordonăuciderea a unsprezece mii de țărani și schingiuirea a încă pe alții. Către această societate își aruncă V. Demetrius tot disprețul de care pana sa este cuprinsă.

Teme pentru discuții

1. Perceptorul — alt jefuitor al satului către care se îndreaptă furia țăranilor răsculați.
2. Lipsa unei conduceri a răscoalei și a unor principii călăuzitoare lasă pe țăranii răsculați pradă tuturor zvonurilor și îndoielilor.

★

REBREANU, LIVIU: *Răscoala*. Roman. București, E.S.P.L.A., 1954, p. 226 (de la aliniatul „Gerul ținea de patru săptămîni“) — 231 (pînă la aliniatul „Titu Herdelea“).

Fragmentul recomandat zugrăvește adunarea ce are loc în primăvara lui 1907 la primăria din satul Amara, de pe moșia lui Miron Iuga. Infricoșăți de zvonurile de răscoală și neliniștea ce se simte în sat, autoritățile comunitate au chemat oamenii să le vorbească. Primarul amintește de furturi care ar fi avut loc în sat, numai pentru a putea pomeni de jandarmi și închisori. De altfel, el știe bine că asemenea furturi sînt o invenție a boierului și arendașilor pentru a-băga spaima în oameni cu prilejul cercetărilor. Dar țăranii aduc discuția la durerile lor cele mari: foamea și pămîntul. Chiaburii satului, Praviță, Luca Talabă și alții ar dori să cumpere moșia Babaroaga, pe care Nadina Iuga, soția lui Grișore, fiul lui Miron Iuga o s-coale, în vînzare, și după care se ține și arendașul grec Platamonu. Dar sărăcimea nu se gîndește la cumpărarea de moșii, așa cum era drept, la împărțirea lor.

Teme pentru discuții

1. Atitudinea primarului Praviță față de obștea satului pe care ar trebui s-o apere.
2. Cum priveau bogătașii satului problema împroprietăririi prin cumpărarea de către ei a moșiei boierești, în opoziție cu sărăcimea care se socotea stăpînitoarea de drept a pămîntului pe care-l munea.

★

REBREANU, LIVIU: *Răscoala*. Roman. București, E.S.P.L.A., 1954, p. 432 (de la aliniatul „Acum Miron...“) — 440 (pînă la aliniatul „Petrică sa...“).

Vestea răscoalelor din Moldova a ajuns și în satul Amara de pe moșia lui Miron Iuga. Flămînzii și istoviții țăranii se adună și se sfătuesc cum să capete și ei dreptul la o viață mai bună. Bogătanii satului, care îndeamnă mereu la cuminenție și la liniște, nu mai sînt ascultați. Suferința a pătruns prea adînc în suflete. Totuși sărăcimea nu frămîntă gînduri de răzbunare, ci o înțelegere mai omenească cu stăpînitorii de pămînturi. Dar se înșeală amar și aci, ca prelutindenii în țară. La început boierul nici nu vrea să audă de discuții cu țăranii. Nevoit să accepte totuși să discute cu aceștia, Iuga înfuriat de „pretențiile“ țăranilor de a căpăta învoielii mai drepte încearcă să-l împuște pe Trifon Guju care se găsea în fruntea răsculaților. Intăriți din acest gest țăranii omoară pe boier și incendiază conacul.

Teme pentru discuții

1. Dorința de dreptate cu care țărani se îndreaptă spre curtea boierească.
2. Boierii, adevărații vinovați ai cruzimilor ce s-au produs în timpul răscoalei.

STANCU, ZAHARIA: *Descuț*. [Vol.] I. București, E.S.P.L.A., 1955, p. 58 (de la aliniatul „Dacă pământul ar fi al nostru...”) — 56 (până la aliniatul „Câți ani au trecut de atunci...”) (Colecția „Biblioteca pentru toți”).

În satul Omida, unde se petrece acțiunea romanului, țărani se zbat într-o mizerie cumplită. Peste întreg satul domnește moșierul. Tentaculele exploatării feudale se întind adânc în mădularele satului, pătrund în fiecare casă prin sistemul de învoire ce sugrumă pe țărani, prin metodele de împrumut în schimbul obligației de a secera atâtea și atâtea hectare de grâu ale boierului, prin silirea țăranilor de a munci pe moșia boierului.

Țărani însă încep să se ridice împotriva acestei stări de lucruri. Fragmentul recomandat povestește felul în care aceștia se împotrivesc ordinelor transmise de boier prin intermediul primarului și jandarmului de a ieși la sădirea viei boierului.

Teme pentru discuții

1. Dorința țăranilor de a căpăta pământ.
2. Mijloacele prin care țărani erau scoși de la muncă pentru boier.

STANCU, ZAHARIA: *Descuț* [Vol.] I. București, E.S.P.L.A., 1955, p. 146 (de la aliniatul „Se așază...”) — 147 (până la aliniatul „Să-l adunăm...”); p. 158 (de la aliniatul „Grăbim pasul...”) — 163 (până la aliniatul „Zece-douăsprezece stăm în jurul mesei...”) ; p. 175 (de la aliniatul „Cum s-a luminat de ziuă...”) — 181 (până la aliniatul „s-apucăm drumul...”) (Colecția „Biblioteca pentru toți”).

Vestea răscoalelor țărănești ajunge și în satul Omida. Infomețați, înglodați în datorii, țărani din sat hotărăsc să pornească răscoala, convingși astfel că traiul lor se va schimba cu ceva. Bogătanii satului, speriați de mișcările țărănești, încearcă să-i convingă în zadar pe țărani muncitori să nu pornească răzmerița. Marea masă a celor obiști vede în „revoluție” o datorie. Și după ce țin sfat, răsculații se decid să se îndrepte spre satul cel mai apropiat ca să se judece cu boierul. Ajunși aici ei distrug conacul boierului și pedepsesc aspru pe arendaș ce-i exploata în mod crunt, după care hotărăsc să se înapoieze în satul lor.

Teme pentru discuții

1. Hotărîrea țăranilor de a se răscula.
2. Pedepsirea exploataților.

DUMITRIU, PETRU: *Bijuterii de familie*. Ediția a 3-a. București, E.S.P.L.A., 1953, p. 76 (de la aliniatul „la crucea drumurilor...”) — 81.

Începuseră revoltele țărănești și se întindeau mereu. La conacul acestei moșii, Sma-doviceanca, doamna Vorvoreanu, sora ei, și Elvirița, fiica acesteia, află despre ispră-vile răsculaților de la doi arendași, Ivancea și Alexiu. Toți se pregătesc să fugă în mijlocul nopții, dar în ultimul moment doamna Vorvoreanu își lasă sora la conac după ce-i fură o casetă cu bijuterii prețioase.

Pe drum sînt întîmpinați de țărani răsculați care opresc trăsura și poruncesc celor doi arendași să coboare ca să-i judece pentru toate relele cîte au tras țărani de pe urma lor.

Doamna Vorvoreanu și fiica ei reușesc să fugă, în timp ce țărani se răfuiesc cu cei doi arendași.

Teme pentru discuții

1. Ura țăranilor împotriva boierilor.

2. Despre josnica structură morală a clasei conducătoare (exemplul doamnei Vorvoreanu care fură bijuteriile Smadovicencii și mai târziu chiar o comoară ca s-o moștenească).

GALAN, V. EM.: *Zorii robilor*. Roman. București. E.S.P.L.A., 1950, p. 50—63. (Capitolul *Primenirea veacului*).

Țăranul Gheorghe Dima a fost voluntar în războiul de neatinare de la 1877—78, din care s-a ales cu pieptul plin de decorații. Într-o zi însă își ia lumea în cap și umblind să caute pe soția unui fost camarad își leagă viața pentru totdeauna de această femeie.

După douăzeci de ani este arestat și pentru dezertare și însușire de efecte militare și trimis la temniță pentru opt ani.

În fragmentul ce urmează se povestește întoarcerea acasă a lui Gheorghe Dima, care ascultă pe nevastă-sa Anastasia și află cîte s-au petrecut în lipsa lui.

Teme pentru discuții

1. Cum a fost viața în trecut a țăranului român.

2. Despre plaga cămătarilor la sate.

3. Primele revolte ale țăranilor pentru pămînt și libertate și reprimarea lor.

GALAN, V. EM.: *Zorii robilor*. Roman. București, E.S.P.L.A., 1950, p. 232 (de la aliniatul „Și așa, un răstimp...”) — 239 (pînă la aliniatul „A gonit peste cîmpul troienit...”).

Fragmentul recomandat povestește scena cînd țăranii răsculați din Robi și Vîrnavi vin la conacul boieresc și încearcă să cadă la înțelegere cu boierul Grigore Vîrnav.

Dar acesta în loc să cadă la învoială cu ei, încearcă să-i îndepărteze mai întii prin amenințări apoi prin viclășuguri. Văzînd că țăranii sînt furioși, boierul fuge în casă de unde trage cu pușca în mulțimea adunată în curte. Încetul cu încetul, țăranii se apropie de zidurile conacului. Vor să stea de vorbă cu el și să le semneze învoielii noi, mai drepte, mai omenoase decît cele de pînă atunoci. În cele din urmă pătrund în casă și ajung chiar în încăperea în care boierul înspăimîntat își caută ultimul refugiu, unde are loc răfuiala între țăranii și asupritorul lor.

Teme pentru discuții

1. Despre țelurile urmărite de țăranimea muncitoare în răscoala din 1907.

2. Caracterul hrăpăreț al boierului Grigore Vîrnav.

SADOVEANU, M.: *În ziua aceea de Mart 1907*. În vol.: *Opere* [Vol.] 6. București, E.S.P.L.A., 1956, p. 200—206.

Martie 1907. Bariera unui țirgușor. Speriate de proporțiile răscoalelor țărănești, autoritățile interzic intrarea țăranilor în țirg. Pîlcuri de soldați păzesc cu strășnicie marginile țirgului. Un bătrîn mărunt, negru parcă de supărări, se alătură unui grup de țăranii ce așteptau la barieră. Glasul lui, un glas amar, se ridică arătînd cauza răscoalelor. „Pămîntul, cucoane, e mare amar și mare durere pentru noi... Așa, aceia cu-coane care s-au sculat și-au pus mîna pe par, numai de amar și de nevoie s-au sculat”.

Teme pentru discuții

1. Cauzele răscoalei țăranilor muncitori.

1937 OGLINDIT în FOLCLORE

DAN SIMONESCU

Folclorul cuprinde suma producțiilor artistice și tradiționale create de autori anonimi din popor și răspândite oral de masa poporului. Aceste producții oglindesc modul de a simți și gândi al poporului, sub influența condițiilor economice, sociale și politice ale vremii când au fost create. Culegerile de folclor constituie un aport însemnat în fondul de cărți al unei biblioteci și cititorii solicită tot mai mult lectura unor astfel de cărți.

Bibliotecarii sînt datori a recomanda și prelucra cu cititorii lor literatura poporană, pentru valoarea ei cultural-educativă și artistică. În trecut, însă, folcloristica (știința care culege și studiază folclorul) a dat prea multă atenție elementelor mistice și folclorului și a neglijat alte creații care reprezentau mai todeauna expresia năzuințelor spre mai bine ale poporului. Literatura poporană oglindește diferite aspecte de luptă a poporului „de jos” împotriva clasei stăpînitoare pentru cucerirea dreptății și libertății sociale. Ea cuprinde descrierea realistă a mizeriei, protestul omului împotriva blestemului, amenințarea și răzburarea lui.

La acest fond veridic al literaturii poporane s-a gîndit Gorki, cînd a scris că „istoria adevărată a poporului muncitor nu poate fi știută, neștiind creația orală poporană” și, mai departe: „din adîncă antichitate, folclorul însoțește cu insistență și originalitate istoria”.

În lumina acestor adevăruri este explicabilă existența unei bogate creații literare poporane, care oglindește răscoalele țărănești din 1907. Țăranii răsculați au creat multe poezii care povesteau despre dîrzenia cu care s-au ridicat împotriva boierilor, turnînd aceste versuri în melodii populare. Folcloriștii romîni de atunci, în majoritatea cazurilor învățători și preoți care aparțineau politicește partidelor „istorice”, chiar dacă au cules aceste versuri și melodii, nu le-au publicat, pentru că ele cuprindeau un aspru rechizitoriu al guvernării burghezo-moșierești. Crimele guvernelor conservator și liberal (sub primul au izbucnit răscoalele, sub ultimul au fost înăbușite în sînge, cu sacrificarea a 11.000 țărani muncitori pe ogoare) erau demascate fără cruțare în cîntecele țărănești ale anului 1907, ceea ce a

făcut ca cenzura guvernamentală să nu îngăduie publicarea unor astfel de materiale folclorice.

Cu toate aceste opreliști, datorită circulației orale, au ajuns pînă în zilele noastre unele versuri poporane, mai ales din acele regiuni unde răscoalele au fost simțite mai adînc, unde s-a vărsat mai mult sînge: fostele județe Dorohoi, Dolj, Teleorman și Vlașca. Institutul de folclor al Ministerului Culturii are în arhiva sa fonografică mai multe înregistrări de versuri și melodii poporane referitoare la răscoalele din 1907. Aceste înregistrări precum și alte materiale publicate (vezi bibliografia) ne îngăduie în chip îndestulător să arătăm concepția politică și viziunea artistică a poporului în legătură cu aceste răscoale.

În culegerile de folclor găsim numeroase poezii care descriu realist stări premergătoare răscoalelor: mizeria economică și înjositoarea stare socială a țăranimii muncitoare, exploatarea de boierime și de arendașii („ciocoi”) Moșiilor boierești. Un poet anonim popular, după ce amenință pe „ciocoi” cu jupuirea de viu, arată și cauzele acestei crunte răzburări:

Cînd eram cu mîndra-n sat
Ceream bani pentru iernat
Să ți-i fac la secerat.
Eu ceream bani pentru muncă
Și tu mă puneai pe fugă.
Eu ceream pentru-mprumut,
Tu te-i pus și ne-ai bătut!

În versurile poporane sînt înfățișate toate cauzele răscoalelor, suferințele de tot felul ale țăranilor: sărăcia, lipsa de hrană, relațiile nedrepte sociale dintre bogat și sărac.

Bată-l crucea om bogat,
om bogat și făr de sfat.

Exploatarea nemiloasă a muncitorilor plugari este arătată în felul următor:

Iacă stăpinul călare
Că-mi aduce de mîncare
Mălai negru zguruț
Și uscat și mucezit

N-apuca să-mbuc odată
Ciocoiul își face plată,
Și mă ia la schingiuit,
Că nimic nu i-am cosit.

Ura poporului împotriva celor care-l exploatează crește paralel cu dorința de a se vedea în situația când singur își va face dreptate, când singur „va judeca-n boieri de viță” :

Cîntă cucul și-o mierliță
Gătește-mă, măiculiță,
Că la var'e răzmeriță
Și război la Dorohoi

Sau previziunea devenită realitate acum,
în anii puterii populare :

Frunză verde baraboi,
O veni vremea de-apoi,
Să punem primari din noi,
Să judece pe ciocoi !

O altă grupă o formează acele creații literare care înfățișează izbucnirea răscoalelor, desfășurarea eroică și înăbușirea lor prin intervenția armatei și prin aplicarea unor crunte represalii din partea autorităților guvernamentale.

În balada auzită de la lăutarul Mitică Burcea din Mereni de sus (Vlașca) sînt pomeniți ca instigatori ai răscoalei (desigur din acele regiuni) eroii populari Ion Cîrstei și Marin Roșu. În aceeași baladă este amintit ca instigator al răscoalelor și „Gokălniceanu”, care nu este altul decît Vasile M. Kogălniceanu. Faptul este istoricește confirmat, pentru că documentele vremii arată că Vasile, fiul scriitorului și omului politic progresist și democrat Mihail Kogălniceanu, a fost într-adevăr arestat în 1907, ca apărător al țărănimii răscolite.

Ciștișigarea dreptății sociale este arătată drept o cauză a răscoalelor în balada populară *Cîntecul Revoluției*, auzită de la Dumitru Moțoi din Clejani (fostul județ Teleorman):

La anul nouă sute șapte
La treisprezece din martie,
Să vorbea frate cu frate
Ca-n toată lumea, măi frate,
Să plece după dreptate.

Folclorul merge în pas cu istoria răscoalelor : intervin jandarmii și armata. Aceștia sînt condamnați de popor, pentru că :

Pe-acasă ne-a jefuit
Mulți din ei s-au pricopsit

Armata condusă de exploatarea satelor, a incendiat gospodăriile țărănilor răscolți ; faptul este zugrăvit plastic și arătat cu nume și date precise : arendașii Mateescu și Mircescu, circiumarul. Călin din Ploșor (Dolj) ațîță armata, care dă foc gospodăriilor lui Sirbu și Gheorghită din Izvor :

Că pe el necaz avea
Că voia nu le făcea.

Versurile descriu o zguduitoare dramă intimplată la Dăncești : răscolatul erou Mitrăică este împușcat de soldați, iar casa lui incendiată. În timp ce „o parte din trup ardea”, mama lui intră în mijlocul flăcărilor pentru a-l scoate afară, dar i se aprind hainele, cămașa și ea cade pradă flăcărilor.

Aprinderea satelor mistuite de foc este zugrăvită cu imagini și comparații luate din viața reală trăită de țărani :

Ardea, frate, casele
Cum ard luminările
Cînd se fac deniile
Și trosnea pătulele
Și cu magaziile
Cum pocnesc tunurile
Cînd se fac manevrele.

Satele unde rezistența revoluționară țărănească era mai dirză, au fost bombardate fără milă. Astfel, în satul Caraula (Dolj):

A fost mare jale-n ea,
Într-o sîntă duminică,
Că armata cînd sosea,
Cu boieri se vorbea,
Tunurile le-azeza
Casele le bombarda.

„Boieru”, amintit în versurile populare nu este altul decît marele latifundiar Alexandru Marghiloman, care numai în raza comunei Caraula poseda : o moșie de peste 8000 pogoane teren arabil, 400 pogoane pădure, 500 pogoane livezi lînețe, 100 grădini, 100 pogoane vie, 300 pogoane pentru culturi de in : numai conacul boieresc din Caraula se întindea pe o suprafață de peste 300.000 mp. Personalul administrativ, sub supravegherea căruia se desfășura exploatarea cruntă a țărănimii sărace, era de peste 75 salariați.

O poezie culeasă în Băilești (Dolj) ne povestește simplu, dar cu durere, că țărănimii au fost bătuți la spate, împușcați „fără să fi fost la fapt”.

„Leगाți-ferecați” — iar casele lor bombardate :

„Of, ce fapte blestemate” !

În cele mai multe poezii ura răzbunătoare a poporului asupra și exploatat se îndreaptă împotriva „ciocoiilor”, nume dat de popor mai ales arendașilor de moșii :

Anu nouă sute șapte,
Pă luna ce-i zice marte,
Începu lumea să se revolte ;
Cu topoare la spinare
Și cu furci la șfioare.
Să-i omoare pe ciocoi
C-a supt sîngele din noi.

În balada transmisă de lăutarul Mitică Burcea acești ciocoi „tilhari”, „rogojinari”, sînt arătați pe nume: Angelescu, Florescu, Nicolae Ionescu. Aceștia în comuna Corn constituie singuri o comisie de judecată și condamnă la moarte prin împușcare 30 tineri țărani nevinovați. Crime nelegiuite ca acestea, s-au întîmplat în zeci de sate; de pildă, în Rasnic-Dolj, țăranul C. Gaspar a fost împușcat de „ciocoiul” Pîrliianu, cu 3 focuri de revolver, dar n-a murit. Gaspar este transportat, împreună cu alți 5 țărani răsculați, la locul de judecată; ciocoiul Mărculescu a făcut pe procurorul, Pleșoianu pe judecătorul, iar Pîrliianu a executat ordinul pentru împușcarea celor 5 țărani (*Neamul românesc*, II, nr. 53). Poetul oltean I. Dragomirescu-Dragion, cîntărețul răscoarelor din 1907, inspirat din aceste întîmplări reale, a scris chiar atunci:

Căci fiecare arendaș
Este un bun judecător
Și orice boier din țară
E un model de procuror...

Folclorul răscoarelor țărănești din 1907 oglindește veridic, dar și cu talent poetic, multe din peripețiile răscoarelor. Personajele înfățișate sînt eroi luptători din rîndurile țărănimii, cît și personaje negative: ciocoi, boieri, ofițeri, negustori. Versurile sînt tipic populare: măsura de 7—8 silabe, ritm trohaic, rime în șir (monorime). Valoarea artistică se îmbină cu valoarea lor documentară, pentru a ne înfățișa viața grea, apăsătoare, mizeră a țărănimii care n-are nimic comun cu viața țărănească idilică, frumoasă și liniștită pe care folcloristica burgheză a căutat s-o descopere în creațiile poporului.

Bibliografie

Lucrări principale despre folclorul răscoarelor țărănești din 1907

I. DOCUMENTARE ISTORICĂ

- ANGHEL, C.: *Răscoarele din 1907. Amintirile unui fost prefect*. București, 1912, 141 p. (Biblioteca „Flacăra”, nr. 7).
- CONSTANTINESCU-IAȘI, P.: *Realizările istoriografiei romine între anii 1945—1955*, București, 1955, p. 45—47. În: bibliografie 240—253 cuprind titlurile principalelor opere istorice referitoare la 1907 și la influența revoluției burghezo-democratice ruse din 1905 asupra evenimentelor din România, în perioada 1905—1917.]
- IONESCU, MATEI: *Răscoala din 1907. Din lupta și suferința țăranilor*. București, Editura „Scînteia” 1946, 38 p.
- *Istoria R.P.R. Manual pentru învățămîntul mediu*. Sub redacția acad. Mihail Roller. București, Editura de stat didactică și pedagogică, 1952, p. 458—473.
- ROLLER, M.: *Documente și mărturii pentru istoria Romîniei. Răscoala țăranilor din 1907*. (3 vol.) București, Editura de Stat, 1948—1949.
- ROSETTI, RADU: *Pentru ce s-au răscolat țării*. București, 1908, 609 p.

II. FOLCLORUL ANTEMERGĂTOR RĂSCOALELOR

- *Antologie de literatură populară*. Vol. I. Poezia. București, Editura Academiei R.P.R., 1953, p. 23—24, nr. 17; p. 36—37, nr. 45 și 46.
- *Din folclorul nostru*. București, E.S.P.L.A., 1953, p. 286—287, nr. 46; p. 287—290, nr. 48 și 49, p. 293—294, nr. 57 (Poeziile: De te-aș prinde la zăvoi, La moară la Dorohoi, Bogatul și săracul, Să n-am frică de jandari). (Colecția „Biblioteca pentru toți”).
- *Doine, cîntece, strigături*. București, E.S.P.L.A., 1954, p. 39—87. Grupa de poezii „Sociale”, (Colecția „Biblioteca pentru toți”).

III. FOLCLOR DIN TIMPUL RĂSCOALELOR.

- *Cîntecul Revoluției*, baladă auzită de la Dumitru Moțoi din Clejani; *Anu nouă sute șapte*, baladă auzită de la Stan Șerban din Hoțarele (reg. București). În vol.: *Din literatura lui 1907*. București, E.S.P.L.A., 1951, p. 94—96 (Colecția „Biblioteca pentru toți”).
- *Flacăra*, nr. 3 din 18.I.1948, p. 3 (fragmente de poezii).
- *Flacăra*, nr. 11 din 14.III.1948, p. 5 (fragmente din balada „Cîntecul din 1907”).
- *Răscoarele țărănești din martie 1907 (fragment)* În: *Istoria literaturii romine. Teze provizorii pentru clasa a IX-a medie, partea I-a*. București, Editura de stat, 1950, p. 116—122; vezi și fragmentul de la p. 49—50.

Studii, I. (Ian.—mart. 1948), p. 193—197 (fragmente din balada „Cîntecul din 1907”, transmisă de lăutarul Mitică Burcea din Mereni de sus, p. 198—205 (textele în întregime transmise de lăutarul Mitică Burcea și de învățătorul Ioniță Voinescu din Orodul-Dolj)).

IV. POEZII CULTE SCRISE SUB INFLUENȚA FOLCLORULUI REFERITOR LA 1907

DRAGOMIRESCU-
DRAGON, I.:

Flăcări din satul nostru. Poezii țărănești din 1907. Cu un articol de dl. George Ranetti, Craiova, 1909, 72 p.

ZAMFIRESCU, D. I. ing.: Restriștea răscoalelor, Bîrlad, 1907, 13 p.

Biblioteca comemorează 1907

Biblioteca regională din Iași organizează în colaborare cu C.L.D.C. un concurs de recenzii pe tema *Din literatura lui 1907*. Concursul se va desfășura între 5 martie — 5 aprilie a. c. Câștigătorilor li se vor acorda premii în cărți.

O înaltă prețuire

Pentru merite deosebite în activitatea științifică, Prezidiul Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Romîne a conferit Ordinul Muncii cl. II-a profesorului Dr. Farczadi Elek, directorul bibliotecii „Bolyai” din Tg. Mureș.

Cu prilejul împlinirii a 90 de ani de la înființarea Societății Academice Romîne, Prezidiul Marii Adunări Na-

ționale a conferit Ordinul Muncii cl. I-a acad. prof. Constantin Moisil, șeful secției numismatice a Bibliotecii Academiei R.P.R. Tot cu același prilej a fost conferit Ordinul Muncii cl. III-a tovarășilor George Baiculescu, șeful secției imprimare a Bibliotecii Academiei R.P.R., Ion Lupu, șeful sectorului de informare științifică și Traian Popovici, colaborator științific

BIBLIOTECI SINDICALE

ÎN BIBLIOTECA UNUI CLUB

Cînd există interes pentru ridicarea nivelului cultural al muncitorilor, cînd bibliotecarul caută să pună

în valoare fondul de cărți al bibliotecii sale, rezultatul este de netăgăduit. Acest lucru iese în evidență la biblioteca sindicală a Trustului regional de construcții din Tg. Mureș care a luat ființă acum un an și jumătate. Din grija întreprinderii și din preocuparea bibliotecarului, biblioteca de pe lângă clubul muncitoresc, a dobîndit o încăpere separată, cu mobilierul necesar, iar pentru aprovizionarea cu cărți i s-a asigurat un fond destul de bogat. Astfel, în cursul anului 1956 biblioteca și-a completat fondul său de cărți, avînd astăzi 2.200 de volume, dintre care, 70% în limba maghiară și 30% în limba romînă.

Aprovizionarea se face lunar de la Colectura bibliotecilor de unde se procură cărți de literatură, de literatură politică, lucrări, profesionale și de producție și un număr mai mic de cărți tehnice, întrucît întreprinderea are și o bibliotecă tehnică.

Tov. Tákaç Dénes, responsabilul clubului este și bibliotecar voluntar. Deși a fixat trei zile pe săptămînă pentru deservirea cititorilor (după-amiaza între 17—20) se ocupă cu această muncă oricînd se află la club. El însuși fiind un bun cititor care apreciază și păstrează cărțile,

a reușit să introducă acest spirit și în rîndurile cititorilor săi, în majoritatea lor muncitori zidari, dul-

gheri, tîmplari, electricieni și funcționari din cele trei întreprinderi ale Trustului.

Popularizarea bibliotecii și a cărților noi sosite se face cu ocazia fiecărei acțiuni culturale organizate la club, prin articole la gazetele de perete și prin convorbiri individuale cu muncitorii. Așa se face că în cele trei întreprinderi biblioteca este bine cunoscută și numărul cititorilor reprezintă aproape 40% în raport cu numărul salariaților permanenți.

În anul 1956 s-au citit 1400 volume, numai prin împrumut. Biblioteca mai are un număr de cititori copii pentru care nu se ține însă nici o evidență întrucît se consideră în mod greșit că numai salariații propriu-zis sînt cititori, deși se dau cărți și membrilor familiilor acestora.

Metoda de îndrumare a tov. Takács începe de la cunoașterea cititorilor care se dobîndește prin convorbiri cu fiecare în parte. Cunoșcînd pe cititori și gradul lor de cultură, știe să facă diferențiere între începători și avansați. El ține seama de interesul manifestat de aceștia față de anumite probleme, recomandîndu-le cele mai potrivite cărți.

În biblioteca clubului se aplică metoda alegerii libere a cărților de

către cititorii avansați care se pot orienta singuri către lectura preferată. În același timp se dă o mare atenție îndrumării muncitorilor dându-li-se ajutor permanent pentru ridicarea nivelului de cultură generală. Această preocupare rezultă cu prisosință din circulația mare a cărților literare și de știință popularizată.

Cu mare interes sînt citite cărțile profesionale, recomandate muncitorilor potrivit cu meseria ce-o exercită fiecare, numărul cititorilor din această categorie fiind într-o continuă creștere.

Cercetînd lectura preferată a cititorilor și a cărților recomandate de către bibliotecar se poate constata că primează operele clasicilor. Biblioteca a popularizat concomitent și un număr mare din operele scriitorilor progresiști contemporani. Din tre scriitorii romini cei mai preferați sînt Camil Petrescu, Cezar Petrescu, Zaharia Stancu, V. Em. Galan, Marin Preda, I. Ludo și alții.

Pentru o cît mai bună îndrumare individuală a cititorilor, bibliotecarul consultă recenziile cărților intrate la bibliotecă, acestea fiind procurate prin Colectura bibliotecilor.

Bibliotecarul Takács Dénes acordă cea mai mare atenție conservării și securității fondului de cărți. Grija pentru păstrarea bunului obștesc a reușit să transmită și cititorilor săi, ceea ce se constată după starea bună a volumelor. Verificarea recentă a fondului a dovedit că în afară de 8 cărți aflate asupra unor muncitori transferați din întreprindere, nici un alt volum nu s-a pierdut din bibliotecă.

Bibliotecarul deslășoară o activitate frumoasă și în afară de localul bibliotecii, popularizînd cartea direct la locul de producție. Astfel, atelierul de timplărie unde muncitorii

manifestă un interes deosebit pentru citit s-a evidențiat ca secție fruntașă. Pentru o mai atentă îndrumare individuală în această secție, bibliotecarul în colaborare cu responsabilul cultural al secției, Pálffy Șandor, alege cărțile cele mai indicate, pe care apoi le distribuie cititorilor, aducînd de fiecare dată pînă la 15 volume.

La fabrica de cărămizi și pe șantierul aflate în două sate apropiate funcționează biblioteci mobile cărora li se trimit cu regularitate cîte 70 de cărți pe lună. Aici se organizează și lecturi în colectiv.

În dormitoarele muncitorilor sezonieri, care vin de la sate, funcționează un cerc de citit. În tot cursul anului trecut s-au citit la acest cerc peste 40 de volume.

Cu toate aceste realizări, bibliotecarul mai are de lichidat o serie de lipsuri: O mare lipsă a bibliotecii este faptul că a neglijat introducerea formelor de evidență. Potrivit dispozițiilor sectorului culturii de masă C.C.S., evidența trebuie ținută de toate bibliotecile sindicale, indiferent dacă sînt conduse de salariați sau de bibliotecari voluntari. Pentru a avea o statistică reală care să oglindească întreaga activitate a bibliotecii, tov. Takács trebuie să introducă toate formele de evidență, cerînd în acest scop sprijinul bibliotecii Casei de cultură a Sindicatelor din Tg. Mureș. Ar fi de dorit ca această lipsă să fie cît mai grabnic lichidată.

Pentru munca desfășurată pînă acum tov. Takács a fost recompensat cu insigna „Evidențiat în munca culturală de masă“ conferită de către Ministerul Culturii pe anul 1956. Lichidînd unele lipsuri ca aceea semnalată mai sus, tov. Takács va izbuti să ridice munca sa la un nivel și mai înalt.

CONCURSUL DE BASME METODĂ DE ÎMBUNĂTĂȚIRE A MUNCII

TEREZA MIRONESCU

Responsabila secției pentru copii de la
Biblioteca regională Iași

Problema îmbunătățirii muncii cu micii cititori este preocuparea permanentă a bibliotecarilor de la această secție. De la înființarea ei (martie 1953), această secție a folosit diferite forme de muncă în scopul atragerii de noi cititori, contribuind la educarea lor prin recomandarea celor mai potrivite lecturi, în raport cu vârsta, cunoștințele și preocupările fiecăruia. În acest scop au fost organizate târziu literare, seri de basme, călătorii pe hartă, întâlniri cu scriitorii etc.

Foarte mult au fost frecventate de copii seriile de basme, fapt care ne-a determinat să dăm o atenție mai mare acestei forme a muncii cu cartea în rândurile cititorilor copii. La îmbunătățirea acestei munci a contribuit studierea broșurii *Copiii povestesc copiilor* editată de Ministerul Culturii. Ne-am dat astfel seama că un concurs de basme trebuie astfel organizat încât copiii să fie cei care povestesc, nu noi, cei mari. Astfel basmul cu Ileana Cosânzeana și Făt-Frumos cel viteaz a fost povestit de micii noștri cititori.

Am hotărât deci să ținem un concurs de basme pe trimestrul IV al anului trecut, căci perioada de sfârșit de toamnă și început de iarnă este cea mai potrivită acestei activități.

Copiii au primit cu entuziasm această veste. Zilnic se prezentau, unii singuri, alții însoțiți de părinți, pentru a lua informații și a fi înscriși la concurs.

Ar fi fost lesne să pornim concursul numai cu cititorii bibliotecii noastre, întrucât, către sfârșitul anului 1956, numărul lor se apropia de 3.500, iar frecvența zilnică era de 250—300. Ne-am gândit însă că organizând acest concurs prin școli — după exemplul bibliotecii din Arad — vom mobiliza un număr mai mare de participanți, vom antrena și școlile din cartierele îndepărtate de unde nu avem cititori și vom atrage alte serii de copii, mărinț numărul actual al cititorilor.

Am pornit la treabă luind ca bază experiența bibliotecii din Arad, hotărâți de a face o mare mobilizare printre copii. Pe cei mai mulți dintre înscriși i-am îndrumat să citească și să se obișnuiască să redea cele citite exprimându-se cât mai corect, cât mai frumos. În linii generale am urmărit etapele indicate în broșura *Copiii povestesc copiilor*.

Cu această ocazie au ieșit la iveală adevărate talente de povestitori. La faza pe școală unele profesoare, ca tov. I. Udrea, director la Școala nr. 11 de fete, tov. Hermeziu și altele, ne-au mărturisit că este foarte

greu să aleagă pe cel mai bun povestitor, deoarece au fost mulți acei care au povestit frumos.

Faza pe oraș a avut loc în ziua de 29 și 30 decembrie. Sala de lectură a bibliotecii unde s-a ținut concursul a fost special amenajată pentru a contribui la atmosfera de basm și feerie creată în mintea fiecărui copil care își așteaptă rîndul să povestească. În decorul unei păduri de brazi, printre care se zăreau piticii veseli și capra cu trei iezi, s-au perindat rînd pe rînd în fața noastră, zmeul cel năzdrăvan, scufița roșie și lupul cel viclean, cocoșelul cu creasta de aur, fata moșului cea cuminte și multe alte personaje din basme pe care cei din sală le ascultau cuprinși de vrajă.

Eram încă sub impresia povestirii *Dragoste de mamă* narată cu multă simțire de eleva Jetaru Leonida, fiind pe băncuța povestitorilor apărut un noduleț de copil care spuse de la început că nu va sta jos pentru că are de arătat „ceva“ în poveste. De la primele lui cuvinte ne-am dat seama că avem în fața noastră pe „cel mai bun povestitor“. Intr-adevăr, micuțul Galan Gabi în vîrstă de 8 ani, a fost declarat cel mai bun povestitor, dovedind un talent deosebit în a interpreta cele citite în carte și chiar de a dramatiza scenele specifice din *Capra cu trei iezi*. Intreaga sală a scos murmure de admirație confirmînd opinia juriului.

Pe lingă Gabi s-au remarcat și alți povestitori talentați, ca Lomatic Georgeta, Ionescu Liliana, Dumitru Rodica, Andronache Victor. Clasificarea lor a dat mult de lucru întregii comisii. S-a hotărît să se mențină următoarele clasificări: cel mai bun povestitor, povestitori foarte buni, buni povestitori.

O mare bucurie pentru cei mici a însemnat ziua de 19 ianuarie cînd

într-un cadru festiv s-au anunțat rezultatele concursului. Cu această ocazie, artistul I. Zaharia de la Teatrul de păpuși a înscenat basmul *Ivan Turbincă* stîrnind hohotele de rîs ale copiilor și admirația lor. Profesorul N. Coteț, a citit basmul original *Povestea lacului fermecat*.

Concursul de basme a rămas ca o frumoasă amintire în mintea copiilor. Urmările acestui concurs se văd în fiecare zi. Secția de copii a înscris 1358 cititori de la începutul acestui an, ceea ce înseamnă o depășire față de aceeași perioadă a anului trecut, cu 400 cititori.

Concursul ne-a ajutat să stabilim o colaborare mai strînsă cu cadrele didactice din școli, cu organizațiile de U.T.M. și pionieri, cu părinții copiilor; ne-a ajutat să lărgim colectivul voluntar cu noi cadre didactice și cu noi cititori frunțași.

Greutatea cea mai mare de care ne-am izbit în timpul desfășurării acestui concurs, și de care ne izbim continuu în toată munca noastră, este lipsa unui fond de cărți de literatură pentru copii, mai variat și mai abundent. Am avut și avem puține cărți în acest domeniu; iar cele pe care le avem sînt, în majoritate, avariate fie din cauza condițiilor tehnice în care apar, fie din cauza faptului că circulă prea mult. Această problemă a fost de multe ori discutată și va mai fi mereu atîta timp cît se întîrzie rezolvarea ei.

În acest an, secția de copii a bibliotecii regionale Iași își propune să folosească toate învățămintele cîștigate din acțiunile ce-au avut loc pînă acum. Dorința noastră este să contribuim în cît mai mare măsură la educația și dezvoltarea cititorilor copii, ajutîndu-i ca prin lecturi cît mai potrivite cu vîrsta lor, să-și formeze caracterul și o sănătoasă concepție de viață.

DIN EXPERIENȚA BIBLIOTECILOR SOVIETICE

Cartea tehnică pentru copii

A. PTAȘEVSKAIA și T. PROHOROVA

Colectivul bibliotecii de copii Cikalov (Rostov pe Don) acordă o atenție deosebită popularizării cunoștințelor tehnice.

În sala noastră de lectură se pot vedea diferite modele de corăbii, avioane, escavatoare, mașini, lucrute la traforaj. De asemenea sînt executate din plastilină figurile eroilor din cărți precum și diferite mașini electrice de școală. Toate acestea le fac tinerii cititori la care biblioteca caută să dezvolte interesul față de cărți. La început noi recomandăm școlărilor cărți de literatură, iar mai tîrziu cărți din domeniul ce îi interesează.

Pentru a satisface la timp nevoile muncii tînăr cu preocupări pentru tehnică se face pe fișa lui de cititor mențiunea „îl interesează tehnica” și se indică ce anume îl interesează (face modele, lucrează la traforaj, etc.).

Cînd cititorul vine și schimbă cartea, bibliotecarul discută todeauna cu el despre munca lui și-i recomandă o carte sau un articol nou, în legătură cu problema care îl interesează. Aceasta contribuie la adîncirea interesului cititorului față de tehnică.

Copiii vin cu plăcere la bibliotecă cu rezultatele muncii lor. Elevii din clasa I arată timizi măsute, etajere, divane, tramvaie, executate din chibrituri.

Anual se organizează consfătuiri cu tinerii tehnicieni, la care ei povestesc cum au efectuat diferite modele și amintesc cărțile de care s-au folosit.

Fără nici o îndoială că aceste consfătuiri precum și diferite concursuri de modele efectuate de tineri, trezesc interesul pentru cartea tehnică și pentru executarea de lucrări tehnice.

Se pot aduce multe exemple despre diferite tineri care și-au însușit cu timpul arta de a face diferite modele. De pildă, elevul Bielousov a adus o miniatură a vaporului „Volga-Don” lungă de 60 cm. și prevăzută cu toată suprastructura de pe punte.

Volodia Diacenko a început prin a efectua din hîrtie modele de avioane, apoi a trecut la modele de lemn, iar cu timpul a devenit unul din cei mai activi membri ai cercului de aeromodelism de la palatul pionierilor. Odată, el a adus la bibliotecă o aripă zburătoare cu motor, și schema unui avion electricat.

Serioja Makarov a început să citească cărți tehnice și a devenit un amator experimentat de radio. La una din consfătuiri a adus un emițător cu un dispozitiv pentru amplificarea sunetului.

Urmatorele cărți au cel mai mare succes în rîndurile tinerilor tehnicieni: *10 modele de Avramov; Tînărul constructor de corăbii de Borisov; Crestomația amatorului de radio de Spijevski; Modele zburătoare de hîrtie de Anohim; albumul: Învățați să lucrați la traforaj; Aparat pentru experiențe de fizică, executate de amatori de Richter; Mîini îndemnalnice de Korolev etc.*

Deosebit de mult este popularizată cartea lui I. Mavra primită nu de mult într-un număr mare de exemplare. În decurs de două săptămîni această carte atrăgătoare și accesibilă a fost citită de 60 de cititori. În această carte se povestește despre „Asociația tinerilor tehnicieni” al cărei scop este să contribuie la dezvoltarea deprinderilor tehnice la copii, iubitori de muncă creatoare, care tind să aducă cît mai mult folos societății sovietice. Am organizat și la bibliotecă un astfel de cerc. Fiecare tînăr care se înscrie ca membru al asociației trebuie să citească cartea *Asociația tinerilor tehnicieni* de I. Mavra, să cruțe mobila, vesele și alte bunuri de acasă; să execute singuri mici reparații; să îngrijească mobila și materialele vizuale din școală; să execute cu ajutorul cărții tehnice un model pentru concursul lucrărilor amatorilor care se va organiza în anul 1957; să păstreze

îmbrăcămintea, manualele și caietele, să se poarte cu respect față de colegii și oamenii maturi, și să le vină în ajutor.

Biblioteca recomandă elevilor cartea lui Marva și popularizează printre ei statutul asociației. Pentru fiecare școlar care se înscrie în asociație se alcătuiește o fișă care cuprinde toată activitatea lui. Din aceste fișe se vede cum unii membri au executat singuri sau cu ajutorul vîrstnicilor,

mesle și bănci pentru grădină, au pus perdele la ei acasă, au reparat bănci și scaune, jucării stricate de cei mici, mașina de gătit electrică, fierul de călcat, lacăte au făcut cutii pentru vesela de bucătărie, etc.

În acest fel lectura de către copii a cărților tehnice este legată de participarea lor la diferite munci utile.

După revista „Bibliotekar” nr. 12/1956.

Jurnalul vorbit „NOUTĂȚI LITERARE”

F. GALIAUTDINOV

Colectivul bibliotecii regionale din Cikalov, depune multe eforturi pentru învierea activității de masă.

În 1956 biblioteca a organizat o serie de acțiuni interesante printre care întîlnirea cititorilor cu scriitorii locali A. G. Ribin, autorul romanului *In stepă* și A. M. Borbaciev care a scris povestirea *Medicul munit*.

Au fost organizate de asemenea consătuiri cu cititorii asupra cărților *Căutătorii* de D. Granin, *Coiful albastru* de P. Eido-rov ș. a.

Colectivul bibliotecii editează o gazetă de perete a cititorilor, intitulată „Observațiile cititorului”. Se țin săptămînal informări orale despre noile cărți apărute.

Cel mai mare succes l-a avut jurnalul vorbit „Noutăți literare”. El este organizat odată pe trimestru și este dedicat noilor opere ale scriitorilor sovietici precum și scriitorilor de peste hotare.

La întocmirea jurnalului participă cititorii activi cu care s-a fixat conținutul primului număr, a cărui pregătire a durat aproape două luni. N. A. Tîmbalenco, profesoară de literatură, a acceptat cu plăcere să conducă jurnalul.

Mulți cititori au venit să asculte noutățile jurnalului.

Seara a fost deschisă de tov. Tîmbalenco, care a vorbit despre importanța jurnalului vorbit. Primul număr — a spus ea — își propune să aducă la cunoștință cititorilor cărți noi, operele tinerilor scriitori și poeți, almanahul *Focuri de stepă*, povestirea lui Martînov *220 de zile în astronaută* și altele.

Z. I. Mirski, lector al Societății pen-

tru răspîndirea cunoștințelor științifice și politice a prezentat cărțile *Africa! Africa! Un continent care se trezește*, a ziaristului Derek Kartum și *Venezuela, țara nădejzilor iluzorii* de F. Jofre.

E. I. Mananikova, redactor literar al Comitetului de radio, a povestit despre rezultatele lucrărilor Congresului al III-lea al tinerilor scriitori. Apoi a relatat despre operele tinerei scriitoare Lidia Obuhova. În încheiere a citit un fragment din ultima lucrare a acestei scriitoare.

Cu mîla căldură a fost întîmpinat tânărul poet din Cikalov — Boris Katalîghin — participant la consătuirea unională a tinerilor scriitori ținută la Moscova. El a citit din poeziile lui lirice și cîteva fabule care au plăcut participanților.

O rubrică specială a jurnalului vorbit a fost consacrată conținutului ultimului număr al almanahului *Focuri în stepă* care apare la Cikalov.

E. E. Visoțkaia, artistă a teatrului dramatic regional „A. M. Gorki” a vorbit despre un film citind totodată și unele pasaje din scenariu.

În sfîrșit, ultima parte a jurnalului vorbit a cuprins „Cronica literară”.

Citirea celui de-al doilea număr al jurnalului a avut loc în iulie. El a fost închinat almanahului *Moscova literară*, poeziei lirice, vieții literare a orașului Cikalov, noilor opere literare și artistice de peste hotare.

Trăgînd concluzia asupra primelor numere ale jurnalului vorbit, se poate spune că este o formă foarte interesantă și activă de popularizare a cărților noi.

După revista „Bibliotekar” nr. 11/1956.

Evidența publicațiilor în bibliotecile de învățământ superior

DUMITRU MUSTER

După opt ani de experimentare a aplicării reformei învățământului este cazul să se facă și în bibliotecile din învățământ superior un schimb de păreri asupra problemelor muncii bibliotecare, spre a se ajunge la lămuririle necesare unor eventuale revizuirii ale dispozițiilor organizatorice, de funcționare și de muncă. Recent, învățământul mediu a și pășit la o reformă. Poate că aceasta este și motivul pentru care sfințesc interes în rindul bibliotecarilor „discuțiile” pe teme practice ridicate de tov. M. Curcăneanu (în nr. 9/1956 al „Călăuzei”) urmate de intervenția tov. director St. Gruia (în nr. 12/1956).

Tema acestor discuții mergînd către preocupări importante pentru munca noastră, mi permit să mă alătur participanților la această discuție cu unele păreri.

Este just că trebuie să privim problema din punctul de vedere al bibliotecilor de învățământ superior așa cum se susține în articolele mai sus citate. Bibliotecile de masă au alt specific; problemele se desleagă, în ce le privește, din altă perspectivă, cu toate că am împrumutat unele din metodele de lucru ale acestora și folosim chiar din împrimatele lor.

Este exactă observația că registrul inventar este un „document administrativ” și că el poate fi folosit numai cu mare pierdere de vreme în revizua depozitului, pentru care e mai indicat catalogul topografic. Înainte de 1949, necesitățile contabile impuneau bibliotecii un registru „inventar jurnal”, care înregistra sumar publicațiile (nr. curent, data intrării, autor și titlu, preț, act de intrare), încercîndu-se din factură și descărcîndu-se în catalogul topografic. Atunci însă nu exista registrul de mișcare a fondului și nici borderouri sau bonuri de magazie.

Incursia în metodele de lucru ale unor biblioteci străine, alți din Uniunea Sovietică cit și din Occident, cu observația că se

ține la alte forme, mai rapide și mai ieftine ale inventarierii ne dă curaj în încercarea de a realiza și la noi o simplificare.

Just este că nu are rost să existe descrierea completă a publicațiilor în 2 registre (inventar și catalogul topografic).

Mi se pare îndreptățită însă propunerea de a se simplifica registrul de mișcare a fondului, prin desființarea părții a II-a („leșirea cărților”), urmînd ca scăderile să se opereze periodic, eventual cu cerneală de altă culoare, avînd totdeauna, la un loc și imediat, totalul fondului, al repartizării precum și valoarea.

Dar în discuția începută sînt și păreri pe care le consider mai greu de acceptat; pentru unele, dezacordul s-a manifestat chiar între participanții de pînă acum.

Astfel, este discutabilă susținerea că ar fi superflua diferențierea exemplarelor printr-un semn (acum, numărul de inventar individualizat). Experiența sălii de lectură, cu numeroase exemplare (texte, manuale, dicționare, planșe etc.) care ies din bibliotecă la seminar și circulă în mîinile mai multor cititori, fiind schimbate între aceștia în timpul orelor și meditațiilor și cu restituirii parțiale, provoacă zilnic încurcături: nu-mai precizarea unor anume exemplare ajută să se lămurească circulația volumelor între cititori, din momentul ieșirii pînă la întoarcerea în depozit. Diferențierea exemplarelor este necesară, de asemenea, pentru operația scăderilor din inventar, destul de numeroase în circulația mare actuală. Trebuie să menționez că nu e vorba de scăderi pentru lipsuri, ci și pentru cazuri de uzură a cărților.

Discutabilă este și susținerea că registrul inventar, nu cel topografic, să fie singurul care să cuprindă toate datele bibliografice ale publicațiilor. Un același titlu intră de mai multe ori într-o bibliotecă și se inventariază — chiar dacă s-ar accepta propunerea de altfel discutabilă, cum am

arătat, de a se renunța la inventarierea individualizată — cel puțin câte o dată pentru fiecare intrare (traseele de livrare a Colecturii, suplimentări ulterioare, donații prin anticariat pentru completarea stocului în urma scăderilor exemplarelor uzate). Înregistrarea în catalogul topografic se face o singură dată, pentru fiecare titlu (numai cu mențiuni ale creșterilor ulterioare). Este mai ieftin, deci, să scriem toate datele aci.

*

Ce ni se pare de reținut în cazul unei revizuirii a sistemului de evidență a publicațiilor?

— Un registru de *mişcare a fondurilor* simplificat, cum s-a arătat, dar tipizat, pentru specificul bibliotecilor de învățământ superior.

— Un registru *inventar*, cu inventarierea individualizată, pe exemplare, dar cu rubrici reduse pentru autor, titlul prescurtat, an, valoare, cota din registrul topografic, observații. Acesta nu trebuie să servească pentru revizia depozitului, motiv pentru care nici nu-i prevedem coloanele respective, ci numai ca document contabil, de intrare și ieșire individuală a publicațiilor. Eventual, acest registru ar putea fi înlocuit cu *dosarul actelor de intrare*. În acest caz, în dreptul titlurilor s-ar consemna pe borderoul cota

topografică, iar individualizarea exemplarelor s-ar face cu o cifră (ex. 2, ex. 3...) notată alături de cotă (când cota e o fracție) sau sub ea (când e pe un singur rând). Formula aceasta pare chiar mai ieftină și mai simplă în muncă; individualizarea exemplarelor s-ar face cu un număr format din 1, cel mult 2 cifre, în locul unui număr de inventar de 5—6 cifre.

— Un registru *Catalog topografic* pentru înregistrarea tuturor datelor bibliografice, clasificării și numerelor de inventar, cu o rubrică de „observații” pentru consemnarea exemplarelor scăzute. Acest registru ar conserva datele bibliografice, ar prezenta intrările în ordinea lor cronologică (pentru cine s-ar interesa de publicațiile dintr-o anumite epocă) și ar servi efectiv la revizia depozitului. Eventual, acest catalog ar putea fi ținut nu în registru, ci pe fișe cum prevede în articolul său tov. Gruia.

*

Am discutat aci despre „evidența publicațiilor” cu referire numai la cărți.

Ce se poate propune în legătură cu evidența periodicelor? Iată o întrebare care așteaptă răspuns, poate mai mult și mai urgent decât cel ce s-a dat în privința cărților.

Citeva propuneri

GHEORGHE PESTRIȚU

îndrumător la Așezământul „N. Bălcescu” — București

În „Călușa bibliotecarului” nr. 9 și 12 din 1956, au apărut două articole cu privire la evidența publicațiilor în bibliotecă în general și în special cu privire la registrul inventar în bibliotecile de învățământ superior. Ideea centrală care preocupă pe cei doi autori, este simplificarea operației de inventariere, care răpește bibliotecarilor mult timp, îngreunând inutil munca, este nerațională și, așa mai adăuga eu, constituie o piedică pentru carte de a ajunge în timpul cel mai scurt la cititor.

Pornind de la această ultimă idee și având în față două propuneri prezentând soluții diferite, am să încerc să aduc unele contribuții la rezolvarea problemelor ridicate. Spre deosebire de tovarășii Curcăneanu și Gruia Ștefan, cele ce urmează se referă, în primul rând, la bibliotecile

de masă, și numai în măsura posibilităților de adecuare, și la bibliotecile științifice.

Principala problemă ce preocupă azi pe bibliotecari, este ca toate cărțile intrate în bibliotecă să ajungă la cititor cât mai rapid. Sînt cazuri, cînd din cauza operațiilor multiple ce trebuie făcute la intrarea unei cărți, ea ajunge să fie pusă la dispoziția publicului cititor, chiar și după un an, așa cum se întîmplă la biblioteca rațională Roșiorii de Vede sau la biblioteca Așezământului „Nicolae Bălcescu”. Acest lucru se întîmplă de cele mai multe ori din vina salariilor bibliotecii. Din punct de vedere al timpului destinat muncii de pregătire a cărților pentru bibliotecă, operația de inventariere se situează aproape pe ultimul loc, indiferent de specificul bibliotecii.

Intr-adevăr, confruntarea cărților cu factura, controlarea filă cu filă ca nu cumva acestea să aibă defecte, copierea facturii acolo unde bibliotecile nu au contabilitate proprie (situație, de altfel, generală), iată operații care necesită aproape triplu de timp, în comparație cu inventarierea.

S-a gândit cineva că operația de ștampilare a unui stoc de publicații, în aparență atât de neînsemnată, răpește tot atât timp cât necesită inventarierea aceluiași stoc? De obicei bibliotecile achiziționează de la cinci la zece exemplare din fiecare titlu de literatură beletristică și cite unul sau două titluri când e vorba de cărți tehnice, politice, etc.

Din cele 13 rubrici ale registrului inventar, nouă, se completează obligatoriu, celelalte rămânând libere pînă la efectuarea operațiilor respective (verificarea bibliotecii, scoaterea cărții respective etc.). La șase din nouă rubrici, conform tehnicii de bibliotecă, este admis să se pună ghilimele, cînd un titlu se repetă, lucrare care nu cere timp îndelungat.

Să presupunem că avem de inventariat zece exemplare din Sadoveanu, *Opere* [Vol.] 5. Operația în sine nu necesită mai mult de un minut, atunci cînd bibliotecarul are oarecare experiență. De aici și necesitatea perfecționării bibliotecarilor într-un sector al muncii de bibliotecă. În schimb ștampilarea acelorasi exemplare, după indicațiile tehnicii de bibliotecă necesită aproape zece minute. De altfel, în bibliotecile mari și chiar în cele mijlocii, salariații sînt împărțiți pe secții, așa că de regulă cel ce inventariază face și această operație (secția de prelucrare a fondului). Despre aportul colectivului voluntar, nu știu în ce măsură poate fi vorba întotdeauna.

În mod firesc se naște întrebarea: în ce constă necesitatea ștampilării fiecărui exemplar din sută în sută, la numărul ales de fiecare bibliotecă? Oare nu ar fi suficient aplicarea ștampilei doar pe foaia de titlu, la pagina aleasă de bibliotecă unde se repetă numărul de inventar, și la sfîrșit? Este necesar ca fiecare foaie ilustrată să fie ștampilată? Este necesar ca gravurile de valoare, reproduse în ediții de lux să fie ciuntite de ștampile, care nu de puține ori sînt trînte în cea mai mare grabă? Care este raționamentul? Argumentul că ar putea fi sustrate este foarte neîntemeiat. Dacă cineva scoate totuși o reproducere de valoare, el știe să înlăture și ștampila, care de altfel se aplică în așa fel încît să atingă foarte puțin din desen, fotografie, etc. Mai prac-

tic ar fi dacă editurile ar semnaliza prezența ilustrațiilor, hărților, facsimilelor, etc. ce nu intră în paginație, fie pe foaia de titlu, fie în caseta tipografică, ceea ce ar constitui un mare avantaj pentru bibliotecarii de la secția de împrumut și catalogare. Oricît, e foarte greu ca în timpul deservirii, bibliotecarul să meargă la catalog, singurul loc unde poate găsi informații despre prezența foilor ce nu intră în paginație. Nu mai vorbesc de timpul necesar pentru identificarea lor, în timpul catalogării.

Am amintit la început de confruntarea cu facturile a stocurilor de publicații ce intră în bibliotecă și de copierea speciificațiilor. Cred că și aici s-ar putea realiza o mare economie de timp. Bibliotecile regionale colaborează direct cu colectura (își aleg cărțile, asistă la împachetarea lor, etc.) O mai mare atenție la întocmirea factorilor la care să asiste și bibliotecarul, o confruntare atentă chiar la colectură, va face inutilă o a doua confruntare la bibliotecă. În ce privește copierea factorilor, afirmația că acestea sînt necesare la un eventual control de stat, nu cred că e valabil. Uneori copiile specificațiilor nu pot constitui un act veridic, dat fiind că la transcrierea lor se pot face intenționat sau neintenționat oarecare omisiuni, ceea ce obligă organele controlului de stat să cerceteze în prealabil listorul unde se află actele originale privitoare la bunurile existente în bibliotecă. Să ne oprim acum asupra registrului inventar. În această privință consider că soluțiile propuse de cei doi autori, fie ele pentru un viitor mai îndepărtat, nu vor rezolva în modul cel mai just această problemă.

Cred că tov. Curcăneanu face o confuzie cînd spune că „...la un moment dat, în bibliotecile de masă, a fost utilă această individualizare pentru recuperarea cărților...“ Nu știu dacă vreodată registrul inventar a fost folosit și dacă este cu putință să folosească la recuperarea cărților.

După cum se știe, bibliotecile de masă folosesc fișele de cititor sau buletinele de cerere, unde cel ce primește cartea semnează, acestea constituind singurele acte legale pentru urmărire în caz de abuz.

Mai departe îmi permit să cred că bibliotecile nu pot renunța la înregistrarea fiecărui exemplar. De altfel tov. Curcăneanu în ciuda afirmației pe care o face că „organizarea și funcționarea oricărei biblioteci nu ar avea de suferit dacă s-ar renunța la înregistrarea fiecărui exemplar“, nu e convins de acest lucru. Do-

vada este afirmația ce-o face că „la registru se poate apela când e nevoie de o informare rapidă asupra fondului recent“; sau mai departe când susține că „o sursă de documentare bibliografică o constituie și registrul său de bibliotecă — (e vorba de documentarea bibliografică a bibliotecarului) și nu un catalog pe fișe, care este incert ca formă de organizare“.

Asupra acestui ultim punct ași dori să insist mai mult.

Ca sursă de informare bibliografică despre o categorie anumită de publicații, nu ar trebui să se folosească registrul inventar sau alte instrumente care nu prezintă decât o simplă enumerare a titlurilor. Bibliotecarul trebuie să cunoască fondul de publicații, nu din consultarea în mod fugitiv a unor titluri din registrul inventar sau din altă parte, ci pe calea unei documentări mai substanțiale asupra acestui fond. În acest scop bibliotecarul are la îndemână între altele, diferite recenzii ale editurilor. Iată de ce mă alătur ideii ridicată prin articolul publicat de tov. Gruia Ștefan că „folosirea inventarului ca sursă de informare bibliografică — este o doleanță cam anacronică“, și am rămas surprins că autorul n-a explicat mai pe larg acest lucru.

Cititorul rămîne și mai nedumerit, cînd după toată truda pe care tov. Curcăneanu o depune la început pentru a demonstra inutilitatea registrului inventar, citește concluzia următoare: „Consider că cel mai indicat pentru a reda toate datele bibliografice ale publicației este registrul inventar în care se adună la un loc toate elementele cărții, acest registru cuprinzînd datele de gestiune, de prelucrare biblioteconomică și bibliografică ale cărții de la intrarea ei în bibliotecă și pînă la eventuala ei scoatere“. Pe bună dreptate te întrebî care este totuși părerea autorului și dacă el crede că bibliotecile nu ar avea de suferit dacă ar renunța la înregistrarea fiecărui exemplar, în felul în care se face în momentul de față?

Personal sînt convins că indiferent de profilul bibliotecii, registrul inventar a fost și va rămîne încă pentru mult timp necesar, el fiind singurul act administrativ care poate oglindi în mod individual întregul fond de publicații dintr-o bibliotecă. De asemenea el este mijlocul prin care bibliotecarul află prețul cărții, în cazul cînd aceasta este pierdută de către cititor, foarte multe biblioteci de masă neavînd catalog topografic. Registrul inventar oglindește ieșirea fiecărui volum în parte din bibliotecă. Lipsa lui ar putea, pe de altă parte, să faciliteze diferite a-

buzuri fără posibilitatea de a putea fi descoperite. Registrul de mișcare a fondului arată numai cantitatea și valoarea totală a publicațiilor ieșite, dar nu individualizează fiecare volum în parte. Procesele verbale ce se întocmesc se pot pierde foarte ușor sau pot fi falsificate. Este adevărat că registrul inventar nu oglindește fondul de publicații existent într-o bibliotecă, însă dă posibilitatea unei informări rapide asupra numărului total de publicații intrate în bibliotecă pînă la o dată anumită, lucru mai greu de realizat cu ajutorul celui alt instrument de evidență — registrul de mișcare a fondului.

În articolul său, tov. Curcăneanu ridică două probleme foarte importante: descrierea completă în registrul inventar și posibilitatea unificării celor două părți componente ale registrului de mișcare a fondului.

Actualul registru inventar prin spațiul rezervat înregistrării titlului, publicației, poate produce de foarte multe ori confuzii, acest spațiu fiind insuficient. Unele publicații, mai ales cele tehnice și de specialitate (ca să nu mai vorbim de publicațiile social-politice) au titluri lungi. În acest caz, tehnica de bibliotecă, prevede prezentarea titlului, în așa fel încît să nu i se denatureze înțelesul. Orice încercare a bibliotecarului în această privință rămîne de multe ori inutilă. Greutăți mari se întîmpină și la inventarierea trimestrială sau anuală a presei.

Pentru a înlătura acest neajuns, și fără a mări volumul registrului inventar, m-am gîndit că s-ar putea face unele schimbări suprimîndu-se două rubrici: „data înregistrării“ care poate trece fără nici un inconvenient la un loc cu anul, și „numărul de ordine din registrul de mișcare“, care de asemenea cred că nu va prezenta nici un inconvenient dacă va trece la rubrica „Observații“ (nu în dreptul fiecărui exemplar, ci numai la începutul facturii, cum ar fi de exemplu — „Aici începe factura nr.... din.... operată în registrul de mișcare a fondului la nr....“).

Rubrica „Insemnări la verificarea bibliotecii“, ar trece lîngă rubrica „Observații“, ocupînd spațiul celei scoase și jumătate din spațiul rubricii „Cota cărții“, care este mult mai mare decît este necesar.

Din motivele expuse, cînd ne-am referit la sursele pe care trebuie să le folosească bibliotecarul pentru documentarea sa bibliografică, cred că nu sînt necesare date ca: editura, paginația, colecția, etc.

A doua propunere — contopirea celor două rubrici din registrul de mișcare a fondului cred că e bine gîndită. Ea va re-

duce simțitor „prețul de cost“, despre care vorbea tov. Gruia. In privința aceasta, așa avea o propunere: la sfârșitul fiecărui an să se facă totalul publicațiilor ieșite, care să se adauge la totalul cărților ieșite în cursul anului precedent și așa mai departe, încât atunci când este nevoie de numărul total al cărților ieșite într-o perioadă anumită, să se poată afla cu ușurință fără a mai fi nevoie să se calculeze. Acesta este de altfel singurul avantaj pe care îl oferă în momentul de față „partea doua“ a registrului de mișcare a fondului.

Articolul publicat de tov. Gruia Ștefan, arată printre altele și posibilitatea unificării inventarierii cu catalogarea sau unificarea inventarului cu catalogul topografic. In această privință cred că rămâne mult de discutat.

Timpul necesar înregistrării publicațiilor intrate în bibliotecă pe fișe va crește cu mult, chiar dacă înregistrarea se va face prin dactilografiere. Va fi mai greu să existe o descriere generală în operația de înregistrare a publicațiilor, în cazul când înregistrarea se va face pe fișe de catalog, neexistând rubrici ca la registrul inventar. De obicei, fișele dactilografiate conțin și multe greșeli, care oricâtă atenție s-ar depune, nu pot fi înlăturate în întregime.

Este adevărat că folosirea fișelor nu contravine regulilor generale de evidență și că întreprinderile înregistrează bu-nurile sub această formă; însă nu cred că există întreprindere care să fie nevoită să păstreze un milion de fișe altfel decât trebuie să păstreze peste puțin timp Biblioteca Academiei R.P.R. sau chiar și cea

Universitară din București ca să nu mai vorbim despre fișele pe care va fi nevoită să le păstreze Biblioteca Centrală de Stat. Chiar dacă se vor nume-rola anterior fișele, ele vor putea fi sus-trase și înlocuite cu altele fără niciun inconvenient. Microfilmarea întregului fișier, este într-adevăr o „doleanță cam a-nacronică“. Trebuie să ținem seama că în biblioteci fondurile de publicații nu rămân fixe, ci se îmbogățesc încontinuu; o-dată cu intrarea de noi publicații se vor face noi fișe care vor trebui la rândul lor microfilmate. Asta înseamnă că bibliote-cile vor trebui să aibă un serviciu special pentru această operație. In felul acesta prețul de cost nu numai că nu se va reduce, ci va crește simțitor față de costul înregistrărilor în registru.

Propunerile pentru simplificarea muncii de bibliotecă în general, trebuie să por-nească de la posibilitatea simplificării o-perațiilor existente. Desigur, sînt forme de muncă, care în prezent pot fi înlo-cuite fără nici o dificultate cu altele noi. Atunci cînd se promovează o metodă nouă de muncă, ar fi bine ca ea să fie experimentată mai întîi într-o bibliotecă și numai după obținerea unor rezultate pozitive să se generalizeze. In legătură cu aceasta se resimte lipsa unui centru periodic care să funcționeze sub direc-ta îndrumare a Direcției bibliotecilor. Așeză-mîntul „Nicolae Bălcescu“, prin multiple-le forme de muncă ce le aplică, ar da po-sibilitatea experimentării oricăror propu-neri sau inovații menite să îmbunătățească și să simplifice procesul muncii în domeniul biblioteconomiei.

Schimbul de dublete între bibliotecile din sistemul Ministerului Culturii

GH. POP

Deși s-a împlinit un an de la intrarea în vigoare a *Instrucțiunilor privind reglementarea schimbului de publicații între bibliotecile din sistemul Ministerului Culturii*, nu există totuși suficiente exemple care să permită o generalizare a experienței din acest domeniu.

Lipsa materialului factual ne împiedică să analizăm greșelile și să putem extinde inițiativa valoroasă.

Socotim, că una din principalele cauze care a făcut posibilă o asemenea situație, o constituie faptul că mulți bibliotecari nu au înțeles încă scopul și avantajele deosebite pe care le oferă schimbul de publicații între biblioteci.

Este cunoscut faptul că în bibliotecile regionale, raionale și sătești din Republica noastră, se adună în decursul anilor tot soiul de tipărituri, fie prin dotare inițială, prin achiziționare periodică a cărților de la colecturi, fie prin dotări de la centru, donații etc.

Folosirea tuturor acestor izvoare de aprovizionare, a dus la situația ca în fondurile de cărți să se acumuleze titluri în zeci de exemplare, publicații care nu corespund profilului bibliotecii respective, sau, cum este cazul în unele biblioteci sătești din Transilvania, să existe numeroase cărți în limba maghiară tocmai în localitățile în care această populație este inexistentă, în timp ce în satele în care populația maghiară predomină, bibliotecile să nu aibă decât cărți în limba română.

În mare măsură, aceste neajunsuri s-au creat din motive subiective, ca de pildă, lipsa de pregătire politică și culturală a unor bibliotecari ceea ce a dus la o defecțuoasă aprovizionare a bibliotecilor, sau datorită „spiritului comercial“ al unor lucrători din colecturile de biblioteci care ca să-și ușureze munca au lichidat stocurile existente pe seama bibliotecilor, fără să aibă în vedere necesitățile locale, etc.

Dar chiar dacă vor fi lichidate lipsurile semnalate, va exista necesitatea unui permanent schimb de publicații între biblioteci. Motivele principale sînt:

— Relativa imposibilitate de a cunoaște în prealabil succesul de bibliotecă al unei cărți noi. Să ne explicăm:

Cînd este vorba de autori consacrați e mai ușor pentru bibliotecar să aprecieze numărul exemplarelor care trebuie să fie achizi-

ționate, bazîndu-se pe o anumită experiență. În cazul unor scriitori nu sînt excluse însă unele surprize. Este cunoscut succesul romanului *Străinul* de Titus Popovici. La apariția cărții, bibliotecarii nu au putut să prevadă rapida afirmare a romancierului, motiv pentru care au achiziționat puține exemplare din această carte. Exemplele ar putea fi înmulțite, însă ele sînt în general cunoscute de fiecare lucrător pe teritoriul bibliotecilor.

De unde se poate vedea că numai experiența poate confirma dacă o anumită carte a fost cumpărată în suficiente exemplare, sau nu. Schimbul poate completa deci eventuale lipsuri survenite din această cauză.

— Cu toate că la noi în țară cititorii nu și-au format încă obiceiul de a face bibliotecilor donațiuni de cărți, totuși fenomenul există și poate contribui și el, în mai mică măsură, la strîngerea unor exemplare dintr-un titlu peste necesități, care să poată fi puse la dispoziția altor biblioteci.

Sînt cazuri în care unele publicații în număr mai mic sau mai mare, stau necitite în bibliotecile respective, în timp ce în alte localități cititorii manifestă un deosebit interes pentru ele.

Pentru motivele enumerate mai sus, s-a impus cu deosebită necesitate elaborarea instrucțiunilor care fixează reguli cu privire la schimbul de dublete între bibliotecile din sistemul Ministerului Culturii.

Prin practicarea schimbului de dublete se urmărește, în primul rînd, o mai rațională împărțire a fondurilor de tipărituri existente în bibliotecile noastre.

Bibliotecarii trebuie să se străduiască în sensul ca fondul de publicații să nu fie mare prin cantitate, ci prin varietatea titlurilor. Practicarea schimbului este un mijloc important pentru realizarea acestui scop. În acest mod indicele de circulație a fondului total de cărți va crește, varietatea titlurilor atrăgînd noi cititori și activizînd pe cei deja înscriși.

Este greșită și trebuie eliminată ca dăunătoare părerea exprimată de bibliotecarul șef al bibliotecii raionale Dorohoi, împărtășită se pare și de alți bibliotecari, că schimbul de dublete oferă bibliotecii posibilitatea de a se elibera de „balast“ (incluzînd în această noțiune broșurile cu caracter învechit, sau cărți fără nici o valoare, care ar

urma să fie lichidate pe seama altei biblioteci).

Prin schimbul de dublete se urmărește în realitate intensificarea circulației cărților care stau nefolosite în multe biblioteci. De înțelegerea acestui lucru, depinde alcătuirea fondului publicațiilor de schimb. Acest fond trebuie alcătuit, în primul rând, din dubletele aflate la biblioteca respectivă, înțelegându-se nu sensul strict al noțiunii, ci numai exemplarele care prisosesc.

Dintr-un anumit titlu biblioteca poate opri 3—5 și chiar mai multe exemplare, după gradul de circulație a cărții respective, restul volumelor putând forma obiect de schimb cu o altă bibliotecă.

În afara exemplarelor care prisosesc, bibliotecarul trebuie să elimine și pe acelea care nu se potrivesc cu profilul bibliotecii sale. De pildă: Biblioteca orașenească a Capitalei posedă, în mai multe exemplare unele cărți de strictă specialitate, care ar putea contribui la ridicarea calificării profesionale a unor lucrători din mină, cum ar fi: *Căluza dulgherului de mină*, *Căluza artificierului din mină*, *Căluza vagonetaru-lui din mină*, etc. sau alte cărți necesare lu-crătorilor din exploatarea petrolifere ca de exemplu: *Căluza muncitorului sonder*, *Ca-lăuza perforatorului de foraj*, etc.

Un exemplu convingător despre necesitate schimbului de dublete îl constituie Biblioteca rațională Brănești din regiunea București. Fondul acestei biblioteci este în-grămădit în rafturi și dulapuri și chiar în stive pe dușumea, pentru noile achiziții se mai rămânând nici un fel de spațiu.

S-ar părea că nu există nici o ieșire din această stare de lucruri fiind invocate o serie de motive „obiective” ca: lipsa de mobilier suficient, dimensiunile reduse ale localului, etc. Totuși, cheia remedierii acestei situații o oferă practica schimbului de dublete.

Din fondul total al acestei biblioteci s-au scos, la prima verificare, pentru constituirea fondului de publicații pentru schimb, circa 2.000 volume. S-au găsit de pildă nu mai puțin de 20 exemplare din romanul *Bruski* de Panfiorov vol. I și II care au fost destinate fondului de schimb. S-au scos de asemenea, 21 exemplare *Geochimia atrac-tivă* de Felsman, o carte foarte instructivă mult solicitată de tineri. Din operele lui Lev Tolstoi au fost incluse în fondul de schimb cite 6 exemplare din fiecare volum. Din

titlurile menționate biblioteca și-a oprit e-xemplare suficiente pentru satisfacerea ce-rințelor locale.

Schimbând cele circa 2.000 volume, care prisosesc, cu alte biblioteci, biblioteca ra-țională din Brănești va putea să-și îmbogă-țească fondul de cărți cu noi titluri, inten-sificându-și în acest fel activitatea.

Pe de altă parte prin eliminarea surplu-surilor biblioteca va putea să-și rezolve par-țial și problema spațiului, tocmai datorită faptului că locul vechilor tipărituri care ci-culau într-un număr restrins de exemplare, va fi luat de titlurile noi care prin gradul de solicitare nu zăbovesc aproape de loc în rafturi.

Insistăm și asupra acestui aspect întrucît se susține pe nedrept că problema spațiului a devenit pentru multe biblioteci regionale și raionale de „nerezolvat”. Instrucțiunile de care ne ocupăm dau deslegare bibliotecilor fără prisosuri să poată primi titlurile pe care le solicită din „Fondul publicațiilor de schimb”. De asemenea, tot din acest fond vor putea fi dotate și bibliotecile sătești noi înființate, după ce necesitățile bibliotec-ilor existente vor fi satisfăcute.

Un ajutor prețios în completarea fonduri-lor, îl poate da și Fondul de Stat al cărții care posedă în depozitele sale titluri în numeroase exemplare. Instituția noastră a și trimis bibliotecilor regionale și raionale, o serie întreagă de tipărituri valoroase ca: operele clasicilor latini: Virgiliu, Horațiu, Caesar, Cicero etc. necesare profesorilor și elevilor de școală medie, precum și unele lucrări ale clasicilor literaturii antice gre-cești, opere ale clasicilor literaturii france-ze, germane etc. în ediții mai vechi, în to-tal cca. 130 titluri. Majoritatea lucrărilor menționate n-au fost reeditate de mult timp și sînt de aceea foarte greu de găsit în bi-blioteci.

Sarcina imediată a bibliotecilor regionale este ca aplicînd normele fixate de instruc-țiuni să treacă la constituirea „Fondului pu-blicațiilor de schimb” din tipăriturile dispo-nibile în cuprinsul regiunii respective și să facă cunoscut bibliotecilor subordonate com-ponența acestui fond pentru ca acestea să-și poată alege cărțile de care au nevoie.

Practicînd schimbul de dublete vom ob-ține o mai rațională distribuie a publica-țiilor existente în biblioteci, circulația acesto-ra se va accelera și ca urmare, se va mic-șora simțitor costul deservirii cititorilor.

DIN CORESPONDENTELE noastre

PENTRU O MAI LARGĂ CIRCULAȚIE A CĂRȚILOR

O greutate destul de mare în activitatea bibliotecilor care împrumută cărți a recuperarea lor la cititorii întârziați.

Nerespectarea de către unii cititori a termenelor fixate prin regulamentul bibliotecii pentru restituirea cărților împrumutate, întârzierile mari de săptămîni și chiar de luni întregi cu care sînt înapoiate, fac ca biblioteca să fie lipsită de un mare număr de cărți și să nu poată satisface cerințele altor cititori.

Această greutate o întîmpină și biblioteca Clubului învățămîntului din București. De aceea, colectivul nostru a considerat că una din sarcinile sale principale este menținerea și conservarea fondului său de cărți și totodată educarea cititorilor în spiritul respectării obligațiilor ce le au față de bibliotecă și cărțile împrumutate.

Biblioteca Clubului învățămîntului dispune de un fond de cărți variat cuprinzînd 27.200 volume. Cititorii sînt în majoritate cadre didactice de diferite specialități, studenți și elevi. Cărțile se citesc în sala de lectură, care dispune de 48 locuri, dar în mare parte se dau cu împrumut și acasă.

Numărul cititorilor noștri a crescut considerabil față de anii trecuți și totodată a crescut și numărul cărților difuzate. În anul 1956 de pildă au fost difuzate 32.425 cărți. Totuși din analiza activității noastre am constatat că mai avem cititori care restituie cărțile cu mari întârzieri și unii chiar nu le mai restituie de loc.

Pentru a preîntîmpina această deficiență, colectivul bibliotecii noastre a luat o serie de măsuri, care au dus la rezultate destul de bune. Astfel, lunar facem verificarea fișelor cititorilor, iar celor găsiți în întârziere le facem cunoscut prin scris, cerîndu-le să restituie cărțile împrumutate.

Biblioteca are un regulament de funcționare pe care l-am afișat la un loc vizibil. Am constatat însă că nu toți cititorii îl ci-

tesc și deci nu cunosc îndatoririle ce le au față de bibliotecă, nici termenii pentru restituirea cărților împrumutate.

Pentru a populariza cit mai larg prevederile regulamentului am tipărit în 3000 exemplare un extras al acestuia, pe care-l dăm fiecărui cititor nou înscris la bibliotecă, odată cu cartea împrumutată, atrăgîndu-i atenția în același timp să-l citească și să ia cunoștință de el.

Prin aceste metode am reușit ca din luna august 1956 pînă în prezent să recuperăm un număr de circa 1600 cărți, care nu fuseseră înapoiate de multă vreme. Totodată circulația cărților mai mult solicitate de cititori a crescut, precum și numărul cititorilor deservii.

B. PITARU

*bibliotecar șef al bibliotecii clubului
sindicatului muncitorilor
din învățămînt*

ACTIVITATEA BIBLIOTECII NOASTRE ÎN CADRUL CONCURSULUI „IUBIȚI CARTEA”

Au trecut aproape doi ani de la apariția Hotărîrii Biroului C. C. al U. T. M. cu privire la organizarea concursului permanent pentru citirea literaturii de către tineret „Iubiți cartea”. La biblioteca noastră în acest timp au fost înscrși un număr de peste 500 de participanți la concurs, dintre care 80, prezentîndu-se la discuțiile finale, au primit insigna de „Prieten al cărții”.

În munca noastră un sprijin prețios l-am primit de la colectivul voluntar al bibliotecii. Așa de exemplu, tov. profesor Susan Dumitru de la școala medie mixtă nr. 1 din oraș, a înscris un număr de 50 de elevi la concurs, datorită muncii de popularizare pe care a făcut-o a obiectivelor și scopului concursului.

De asemenea tov. Hologher Maria, profesoară la școala metalurgică din localitate ne-a sprijinit în organizarea a șase manifestări de masă asupra cărților din lista bibliografică obligatorie.

Pentru participanții care se pregăteau pentru discuțiile finale am organizat la cererea lor consultații, prin care s-au lămurit o serie de probleme.

Cu toate realizările obținute, trebuie să recunoaștem că activitatea desfășurată atât de comisia raională cât și de biblioteca noastră este umbră de o serie de lipsuri.

Comisia raională nu s-a întrunit anul trecut decât o singură dată, în luna ianuarie, fiind a întocmit planul de muncă. De atunci nu s-a mai ținut nici o ședință de analiză a muncii. Datorită acestui fapt, nici comisiile de concurs din întreprinderi și școli nu și-au trăit viața. Așa, de pildă, la Institutul de mine din oraș, unde sînt sute de studenți, pînă în prezent sînt doar 4 purtători ai misiunii „Prieten al cărții”.

Comisia regională nu s-a interesat niciodată de felul cum se desfășoară concursul în raionul nostru.

Cred că este timpul să se ia măsuri cât mai grabnice pentru a se da un nou impuls concursului „Iubiți cartea”.

În ceea ce privește colectivul bibliotecii noastre și-a propus să intensifice organizarea manifestărilor de masă pentru popularizarea cărților recomandate de concurs, să popularizeze în presa locală tinerii purtători ai signei și să caute prin toate mijloacele să atragă un număr cât mai mare de tineri care să participe la concurs.

BĂLȘAN RUSALIN

*bibliotecar șef la biblioteca raională -
Petroșani*

MUNCA CU CARTEA ÎN SPRIJINUL TRANSFORMĂRII SOCIA- LISTE A AGRICULTURII

Sectia culturală a statului popular regional Pitești a organizat în zilele de 8 și 9 februarie 1957, o consfătuire a bibliotecarilor din regiune pe tema: *Activitatea cu cartea în sprijinul transformării socialiste a agriculturii.*

Consfătuirea s-a ținut la Slatina în sala de ședințe a statului popular raional. În cadrul consfătuirii au fost prezentate două

referate. Primul referat a fost ținut de tov. Veronica Zidaru, bibliotecar șef a bibliotecii centrale raionale Slatina. Raportarea a scos în evidență munca întregului activ al bibliotecii pentru sprijinirea transformării socialiste a agriculturii și lipsurile pe care le-a avut conducerea bibliotecii în anul trecut în această problemă.

În afara metodelor cunoscute și aplicate de bibliotecari, tov. Zidaru a mai arătat că sub directa îndrumare a bibliotecii centrale raionale, bibliotecile sătești au înființat cutia poștală cu titlul „Ce vrei să știi despre transformarea socialistă a agriculturii”. Printre bibliotecile care au pus în practică această îndrumare a fost și biblioteca din Piatra Sat. Aci cetățenii din comună scriau nelămuririle lor pe o bucată de hîrtie, pe care o introduceau în cutie. După 3—4 zile organizația de bază, statul popular și alte organizații competente din comună cădeau de acord asupra răspunsului pe care bibliotecara îl dădea cetățenilor în cadrul cercului de citit, al șezătorii literare sau în cadrul unei serii de întrebări și răspunsuri organizate pe o anumită temă.

Urmat apoi referatul tov. Mariana Iosifescu, bibliotecară la biblioteca sătească din comuna Coleana. Ea a arătat că a fost luată de la bibliotecă și întrebunțată în alte muncă, fapt care a făcut ca în multe zile biblioteca să stea închisă. De asemenea, referatul susținea că statul popular din comună nu dă atenția cuvenită bibliotecii ca instituție de stat și că pentru peșterea de iarnă, bibliotecii nu i s-au asigurat mijloacele necesare încălzitului. Toate acestea au făcut ca activitatea bibliotecii sătești să nu fie la înălțimea sarcinilor ce-i reveneau.

Întrebările și discuțiile purtate pe marginea celor două referate au pus în lumină felul de muncă al bibliotecarilor din regiunea Pitești și au arătat greutățile întâmpinate de aceștia. Metodele bune folosite de tov. Giorăscu I., bibliotecar la biblioteca centrală Rm. Vlcea, Ștefănescu Margareta, bibliotecar șef la biblioteca centrală din Curtea de Argeș, Veronica Zidaru, bibliotecar șef la biblioteca centrală Slatina și Onciulescu Ion, bibliotecar la biblioteca sătească din comuna Orlești raionul Drăgășani, a constituit un bun îndrumar pentru toți bibliotecarii din regiunea Pitești.

În prima zi a consfătuirii, după ce bibliotecarii din regiune au vizitat biblioteca centrală, casa de cultură și Muzeul raional, au participat la o seară literară închinată celei de a 50-a aniversări a răscoalelor țărănești din 1907.

ANTON DUMITRU

*din Secția culturală raională a statului
popular raional, regiunea Pitești*

ȘTIRI DIN LUMEA CĂRȚILOR ȘI A BIBLIOTECILOR

BIBLIOTECA publică de stat din Celeabinsk popularizează activ cărțile pedagogice și manualele metodice. Astfel, ea a organizat expoziții de asemenea cărți în sala de lectură și în 14 școli din oraș unde s-au ținut consfătuiri metodice ale corpului didactic. În numai două zile expozițiile au fost vizitate de 780 profesori și învățători.

PE LINGA biblioteca rațională din Sosnovoborsk s-a înființat un cerc horticol condus de Ilicenko, agronomul șef al colhozului Iskra. La ședințele cercului care au loc de două ori pe lună se citește și se discută cărți legate de problema creșterii unor culturi în condițiile regiunii respective. Membrii cercului au desfășurat o bogată activitate pentru organizarea unei consfătuiri cu cititorii pe tema „Viticultura în condițiile raionului nostru” unde cititorii au făcut un rodnic schimb de experiență, vorbind totodată despre cărțile în care au găsit învățăminte utile pentru munca lor.

ÎN CURSUL lunii octombrie 1956 o delegație de lucrători ai bibliotecilor din Republica Democrată Germană au făcut o călătorie în Uniunea Sovietică unde au vizitat cele mai mari biblioteci din Moscova și Leningrad și au făcut cunoștință cu întreaga activitate biblioteconomică ce se

desfășoară în Uniunea Sovietică.

INTARIREA și dezvoltarea legăturilor culturale ale R. P. Bulgaria cu celelalte țări este marcată și prin tipărirea unor serii de cărți despre Bulgaria sau răspindirea edițiilor bulgărești în diferite țări. În anul trecut, de pildă, au fost editate cărțile *O vară în Bulgaria* de scriitorul belgian André Glod și *Tovarăși* scrisă de belgianul Koman, care au vizitat Bulgaria anul trecut. O carte de impresii asupra Bulgariei a apărut și în Danemarca. Ea a fost scrisă de un grup de scriitori care au vizitat țara vecină.

La Paris a fost tipărită o ediție de lux a poveștilor și legendelor bulgare precum și cartea *Pagini Bulgare* cuprinzând povestiri din clasicii literaturii bulgare. În Elveția a fost tipărită o culegere de poezii ale tinerilor poeți bulgari contemporani, iar în Argentina o culegere de poezii a lui N. Vapțarov, răspândită în mai toate țările Americii latine.

LUCRARILE de renovare ale Klementinului, unul din cele mai interesante și rare monumente ale culturii și artei cehe — care au început în anul 1955, continuă într-un ritm neîntrerupt. Pentru această acțiune statul cehoslovac pune la dispoziție în fiecare an peste un milion de coroane asigurând în felul acesta înzestrarea tehnică cit mai

perfectă a bibliotecii universitare, naționale, de slavistică și a bibliotecilor școlilor superioare tehnice, și împiedicând totodată deteriorarea unor opere de o rară valoare și a celor citeva milioane de volume adunate în sălile Klementinului.

INCEPÎND cu nr. 1/1957 *Bulletin de l'Unesco à l'attention des bibliothèques* apare și în limba rusă.

UNUL din proiectele înscrise în programul actual al Unesco-ului privește producția materialelor de lectură pentru proaspeții alfabetizați. În cursul anului trecut organizația a decis să-și concentreze eforturile în patru țări: Birmania, Ceylon, India și Pakistan. Printre principalele măsuri care trebuie luate se numără crearea unor instituții menite să încurajeze cumpărarea de cărți și lectura cărților, îmbunătățirea metodelor de difuzare și distribuire a cărților, organizarea unor cursuri pentru bibliotecarii din sate și comune, axate pe metodele ce trebuie folosite pentru a încuraja publicul să citească și să cumpere cărți, etc.

BIBLIOTECA Dietei naționale din Tokio dispune de un serviciu fotografic care reproduce la cererea publicului publicațiile aflate în bibliotecă.

Calendarul nostru

aprilie 1812. S-a născut la Moscova, A. I. Herzen. Crescut la țară, în familia boierului I. A. Iakovlev, al cărui fiu nelegitim era, Herzen a cunoscut căldura suferințelor a țăranului, sinceritatea și bunătatea lui. Prețuirea acestor calități a provocat în sufletul său primele proteste împotriva vieții de mizerie a țărănilor. Ceea ce-l trezește definitiv din iluziile și visurile tinereții, hotărându-i drumul în viață, a fost execuția decembriștilor. La Universitatea din Moscova unde studiază cu bunul său prieten Ogarev, Herzen desfășoară o vie activitate revoluționară. Poliția țaristă îl arestează și după câteva luni de cercefări este surghiunit la Viatka, apoi la Vladimir și Novgorod, de unde nu se întoarce la Moscova decât în anul 1842. Împreună cu Bielski, Herzen desfășoară acum o vie agităție în jurul problemei țărănești, criticând vehement rinduielile din Rusia țaristă. În perioada 1834—1847 el publică printre altele *Insemnările unui tânăr*, încercare autobiografică care prevestește opera de mari proporții *Amintiri și cugetări*, nuvelele *Doctorul Krupov* și *Coșofana hoată* precum și romanul *Cine-i de vină*. În anul 1847 pleacă în străinătate să lupte acolo pentru binele poporului rus dar profund zguduit de eșecul revoluției franceze din 1848 a fost cuprins de un adânc scepticism din care însă își revine după cum reiese din *Scrisori către un vechi tovarăș*. Această cotitură este delimitată de avântul mișcării revoluționare a clasei muncitoare, de activitatea Internaționalei I-a inițiată de Marx. Marele merit al lui Herzen a fost acela de a fi înființat în străinătate o presă rusă liberă de prigonirile cenzurii. El este întemeietorul celor două reviste „Steaua polară” și „Clopotul” (Kolokol). „Herzen a creat o presă liberă dincolo de hotare — în această sfonstă marele său merit — a arătat Lenin. „Steaua polară” a ridicat tradiția decembriștilor „Kolokol” (1857—1867) s-a ridicat cu îndrăzneală pentru eliberarea țărănilor. Tăcerea de sclav a fost ruptă”.

De consultat: Gorki M.: A. I. Herzen în „Drama boierimii ruse”. În vol.: *Articole literare*. București, Editura Cartea Rusă, 1950, p. 42—46; Herzen, A. I.: *Cine-i de vină*. București, E.S.P.L.A., 1954, 308 p. (Prefață de Tatiana Nicolescu, p. 3—19) (Colecția „Biblioteca pentru toți”); Vianu, Tudor: *Amintirile lui Herzen*. Insemnări, *Gazeta literară*, 11.X.56, p. 1 și 4; Zerceaninov, A. A. și alții: A. I. Herzen. 1812—1870. În vol.: *Literatura rusă*, București, Editura Cartea Rusă, 1954, p. 71—93.

aprilie. Se împlinesc 250 de ani de la nașterea scriitorului englez Henry Fielding. S-a născut la Sharpam Park, în familia unui militar de carieră. În casa părintească, Fielding a dus o copilărie destul de grea. Scriitorul își desăvârșește studiile la colegiul din Eton și apoi la Universitatea din Leyde, în Olanda. În literatură, Fielding debutează mai întâi ca dramaturg, vădind un ascuțit spirit de observație și un remarcabil simț al satirei sociale. În *Hronicul anului 1736* el demască corupția guvernului condus de Walpole care dă în anul 1737 un decret prin care instituie o riguroasă cenzură „preventivă” menită să împiedice pătrunderea oricărei critici sociale pe scenă. Renunțând la cariera de om de teatru, Fielding încearcă să practice avocatura, însă neizbutind deoarece era „compromis” în ochii claselor stăpînitoare prin activitatea lui de dramaturg, încearcă să-și câștige pâinea făcând gazetărie. În anul 1742 ca răspuns la romanul *Pamela* de Richardson, roman pătruns de un sentimentalism dulceag, Fielding mințit de dorința de a înfiera o modă literară pe care o socotea dăunătoare, scrie primul lui roman intitulat *Istoria și peripecțiile lui Joseph Andrews și ale prietenului său domnul Abraham Adams*. Mai târziu, în anul 1749 Fielding își tipărește capodopera *Tom Jones*. Povestea unui copil găsit, la care a lucrat timp de cîțiva ani. Între

timp reușește să scape o slujbă de judecător în districtul Westminster, calitate în care a desfășurat o rodnică activitate, reușind ca prin unele din propunerile făcute să influențeze în bine legislația engleză, atenuându-i cruzimea. În anul 1751 Fielding își publică ultimul roman *Amelia*, o interesantă cronică a vieții conjugale și totodată o zguduitoare incursiune în lumea interlopă a Londrei pe care o cunoscuse atât de bine ca magistrat. Epuizat de podagră și răpus de greutatea vieții de magistrat, Fielding pleacă la Lisabona să se odihnească și să schimbe aerul. Mai scrie o carte *Călătorie la Lisabona* și moare la 8 octombrie 1754 departe de patrie.

De consultat: Bogza, Geo: *Ciu-Yuan, Henry Fielding, Walt Whitman*. București, E.S.P.L.A., 1955, 107 p., cu 3 portr.; Botez, C. I.: *Comemorarea lui Henry Fielding*. [200 de ani de la moarte]. Studii și cercetări de istorie literară și folclor. 1954, tom. 3, p. 189—201; Fielding, Henry: *Tom Jones*. Povestea unui copil găsit. Vol. I. București, E.S.P.L.A., 1956, 571 p. (Prefață de Petre Solomon, p. 5—25) (Colecția „Clasicii literaturii universale”); Milnes, Lilian: *Henry Fielding (1707—1754)*. În apărarea păcii, 1954, nr. 11, p. 87—95; Solomon, Petre: *Fielding*. Un precursor al romanului realist. București, E.S.P.L.A., 1954, 67 p. (Colecția „Mica bibliotecă critică”).

23 aprilie. 55 de ani de la nașterea marelui scriitor islandez Halldor Laxness, laureat al Premiului Nobel pentru literatură. A publicat la vârsta de 17 ani primul său roman, după care a călătorit timp de 3 ani în Europa și America. Intors în patrie zgrăvește într-un mare roman viața chinușcă a pescarilor, pentru ca doi ani mai târziu să tipărească un alt roman intitulat *Oamenii independenți*. Între 1937—1940 scrie tetralogia *Lumina lumii, Castelul din Sommerland, În casa skaldului și Frumusețea cerului* atacând drama artistului pe care societatea burgheză îl silește să-și vîndă talentul. Mai târziu între 1943—1946 Laxness publică romanul *Glopotul din Islanda* care tratează despre lupta pentru independență a poporului islandez de la sfârșitul secolului al XVII-lea și începutul secolului al XVIII-lea. În 1948 apare romanul *Stațiunea atomică*. Ultimele două romane ca de altfel și o serie de nuvele adunate în volumul *O întâmplare la Reykjavik* au apărut și în limba română și sînt bine cunoscute cititorilor din țara noastră.

Laxness este și un militant activ pe tărîm social; un curajos luptător pentru pace, un înzestrat publicist. Pentru meritele deosebite în mișcarea mondială pentru pace, el a fost distins cu Premiul Internațional al Păcii. Laxness este un vechi și sincer prieten al Uniunii Sovietice. El a vizitat în mai multe rînduri Uniunea Sovietică făcînd cunoscute în două din cărțile sale *Drumul spre răsărit* (1933) și *Povestea rusă*. (1938) marile realizări ale lumii noi socialiste.

De consultat: Andresson Kristiann E.: *Aspecte culturale islandeze*. Gazeta literară, 9.VIII.56, p. 6; Dan, Felicia: *Mesajul lui Halldor Laxness*. [Despre opera scriitorului islandez]. Știința tineretului, 7.IX.56, p. 2; Laxness, Halldor: *Stațiunea atomică*. București, E.S.P.L.A., 1956. 248 p. (Cuvînt înainte de B. Elvin, p. 5—12); Popescu, Radu Halldor Karen Laxness. Gazeta literară, 10.VI.55, p. 6.

BIBLIOGRAFIE

SITUAȚIA POLITICĂ ȘI ECONOMICĂ ÎN ȚARILE CAPITALISTE ȘI COLONIALE

AARONOVITCH, S.: **Monopolurile**. Studiu asupra capitalului monopolist britanic. București, Editura de stat pentru literatură politică, 1956, 211 p., lei 3,85.

Pe bună dreptate, S. Aaronovitch și-a ales ca motto pentru lucrarea sa un fragment dintr-un raport oficial, în care se subliniază caracterul disimulat al uniunilor monopolistilor englezi. După cum în nici o țară capitalistă nu se disimulează mai complet caracterul brutal al dictaturii burgheziei, tot așa, în Anglia, se pune o mare grijă de a se lăsa într-o umbră discretă tot ce privește formarea, dezvoltarea și acțiunea monopolurilor. Este meritul cărții lui S. Aaronovitch de a înlătura vălul cu care își acoperă monopolurile britanice în treaga lor activitate. Autorul pune în lumină nu numai procesul formării marilor monopoluri britanice, legăturile lor internaționale, pătrunderea lor în toate ramurile producției din metropolă și colonii, dar și împletirea lor cu aparatul de stat administrativ și politic, influența lor hotărâtoare asupra tuturor mijloacelor de influențare a opiniei publice: radio, presă, teatru, cinematograf, etc.

Cartea lui S. Aaronovitch nu are însă numai un caracter descriptiv; ea dovedește în chip convingător faptul că monopolurile constituie un dușman de moarte al poporului englez; ea dezvăluie minciuna afirmațiilor puse în circulație de avocații monopolurilor asupra diferitelor variante ale „teoriei” „capitalismului popular”. În sfârșit, cartea lui S. Aaronovitch discută și aspectele economice ale programului Partidului Comunist englez, „Calea Britaniei spre socialism”. În acest chip, cartea lui S. Aaronovitch oferă cititorilor noștri un bogat material documentar și o perspectivă clară a dezvoltării economice a Angliei.

ȘTIINȚE NATURALE

BELOV, P. K.: **Ce este magnetismul**. București, Editura Cartea Rusă, 1956, 78 p., lei 0,85 (Colecția „Știința pentru toți”).

Lămurind cititorului ce este magnetismul, primul capitol al broșurii tratează mai

întii despre cimpul magnetic și sursele acestuia, explică cauzele magnetizării corpurilor și arată de ce magnetismul este o proprietate generală a substanței. În continuare, capitolul descrie substanțele feromagnetice: fierul, nichelul, cobaltul, la care s-au mai adăugat apoi în urma cercetărilor oamenilor de știință gadolinul, disproziul, din grupa pământurilor rare, și, aliate cu anumite elemente, manganul și cromul.

Cel de-al doilea capitol al broșurii descrie aplicațiile practice ale magnetismului precum și aparatele și instrumentele care folosesc într-o măsură mai mare sau mai mică materiale magnetice și fenomene magnetice. Este prezentat modul de funcționare a generatorilor de curent electric care transformă energia mecanică în cea electrică, a electromotorilor care transformă energia electrică în energia mecanică precum și a transformatorilor folosiți pe scară largă în electrotehnică, radiotehnică și telefonie.

Magnetismul își găsește o aplicație practică și în așa numita metodă a defectoscopiei magnetice cu o largă răspindire în industrie la controlul preselor de oțel; la construirea transductorilor magnetostrictivi folosiți pentru obținerea ultrasunetelor de mare intensitate în deosebi în tehnica semnalizării submarine, la determinarea adâncimii mărilor, sau la construirea magnetometrelor pentru descoperirea celor mai neînsemnate anomalii ale cimpului magnetic terestru. Magnetismul își găsește o aplicație practică și în agricultură fiind folosit, de pildă, la construirea unei mașini magnetice de sortat semințe.

LITERATURĂ

DOSTOIEVSKI, F. M.: **Netocika Nezvanova**. București, Editura Cartea Rusă, 1956, 199 p., lei 3,70.

Netocika Nezvanova a fost scrisă în prima perioadă a creației lui Dostoievski, perioadă curmată prin arestarea și condamnarea la moarte a scriitorului, urmată de comutarea pedepsei și trimiterea lui în ocnele siberiene. Aceste evenimente au și făcut ca **Netocika Nezvanova** să rămână o operă neterminată. Ceea ce trebuie să fie romanul complet al unei vieți, de la primele licăriri ale conștiinței eroinei, a rămas o povestire a copilăriei și a adolescenței. Po-

vestirea cuprinde trei etape distincte, fiecare intreruptă de o catastrofă pricinuită nu atât de împrejurările exterioare, cât de dezvoltarea vieții interioare a eroilor. În prima etapă, o găsim pe Netocika, orfană de tată, trăind în atmosfera otrăvită de sărăcie și de eșecuri, a celei de-a doua căsnicii a mamei sale cu Efimov, muzicantul plin de înalte aspirații, dar înfrânt de neputința de a-și disciplina viața și talentul. Relații ciudate se statornicesc între fetița orfană și tatăl ei vitreg: amindoi visează o viață care va fi „o veșnică sărbătoare și o veșnică fericire” și amindoi ajung să se sugestioneze că singurul obstacol care-i despart de această viață este mama.

În momentul când Efimov își dă seama de zădărnicia visurilor sale, și când mama ei moare, Netocika intră în a doua etapă a vieții sale. Își găsește un adăpost în casa unui moșier bogat și împărtășește existența lipsită de orizonturi a acestei case. Inclinarea bolnăvicioasă către visare, năzuințele nelămurite care își caută un obiect, imaginația aprinsă a eroinei se concentrează asupra Katiei, mica prințesă năzu-roasă și voluntară.

Devenirea sufletească a Netocikăi capătă noi impulsuri, mai diverse, mai bogate, în a treia etapă, în casa surorii mai mari a Katiei, Alexandra Mihailovna. Treptat, fetița plină de straniu visări, capătă o voință proprie; ea încearcă sentimentul revoltei împotriva tiraniei ipocrite, a brutalității răinate cu care soțul Alexandrei Mihailovna își martirizează soția. În această evadare „din propria ei piele”, în această descoperire a unei lumi pline de durere și nedreptăți — stă și explicația ultimei metamorfoze a Netocikăi.

De aceea, ne despărțim cu regret de Netocika Nezvanova, de lumea înfrigurată a visărilor ei, de exaltarea ei dureroasă, de atmosfera plină de un intens lirism pe care o degajează fiecare pagină a cărții lui Dostoievski.

ȘERBU, IERONIM: *Izgonirea din rai*. București. E.S.P.L.A., 1950, 500 p., cu ilustr., lei 9.

Nu la multă vreme după publicarea romanului *Rădăcinile bucuriei*, o nouă lucrare a scriitorului Ieronim Șerbu vede lumina tiparului. Cele patru nuvele cuprinse în volumul *Izgonirea din rai* deși cu o tematică diferită, formează un tot armonios, ajutând la cunoașterea uneia dintre cele mai frământate epoci ale istoriei actuale a omenirii: ultimele două decenii ale secolului nostru.

Nuvela *Neguțatorul de abajururi*, cu care se deschide volumul, ne poartă cu ani în urmă, într-un orașel din Germania stăpi-

nită de fasciști. Scriitorul reușește să redea atmosfera de teroare, de suspiciuni, de panică ce domnea în întreg pământul Germaniei, chiar în cele mai neînsemnate localități. Oricît se păzesc meseriașii și micii burghezi de aici de a nu veni în contact cu muncitorii, suspecți de nesupunere și sabotaj, oricît vor ei să arate că n-au nici o legătură cu comuniștii ce luptă în cea mai neagră ilegalitate pentru a trezi poporul german, chiară neagră a suferinței tot îi ajunge. Un exemplu este neguțatorul de abajururi Metzler, căruia îi sînt luate soția și fiica și duse în lagărul morții de la Auschwitz, iar lui i se cere să făurească abajururi din pielea deținuților uciși acolo. Povestea neguțatorului de abajururi e atât de zguduitoare, încît fără voie aduce în mintea cititorului tot șirul ororilor de care s-au făcut vinovați fasciștii și cei ce i-au ajutat.

Un alt episod al acelor ani e înfățișat în nuvela *Nuntă în stepă*! De data aceasta eroii sînt romini, ofițeri și gradați care păzesc un lagăr de deținuți politici, undeva între Nistru și Bug. Cruzimile și afacerile caracterizează această lume a cotropitorilor, în vreme ce în barăcile prin care suieră viscolul, deținuții rabdă și se pregătesc de luptă, cu credința nestrămutată în triumful vieții și al dreptății. În afară de chipurile hidoase ale comandanților lagărului, de afaceristul plutonier Bozdoc, cel mai viu se desprinde din paginile cărții figura luminoasă, plină de omenie a soldatului Ion Florea, alături de ale celorlalți luptători. Datorită lor și datorită înaintării vijelioase a armatei sovietice vestita *Nuntă în stepă* ce trebuie să fie un nou prilej de desfrîu și petrecere pentru comandanți, se transformă în „ceasul din urmă” înaintea prăbușirii lor.

Momente deosebite surprinde scriitorul și în celelalte două nuvele *Vițelul de aur* și *Izgonirea din rai*, care alăturate capătă un înțeles mai deplin. „Stabilizarea” și „naționalizarea” sînt arătate ca acte revoluționare ce duc la prăbușirea celor ce se bucurau de toate bunurile pământului fără munci. Pierzînd „vițelul de aur” și fiind alungați din raiul huzurului, capitaliștii și marii bogătași mai încearcă să muște, dar puterea populară, puterea clasei muncitoare îi zdrobește mai devreme sau mai târziu.

Prin mesajul ei, cartea lui Ieronim Șerbu se așază printre operele valoroase ale literaturii actuale.

TWAIN, MARK: *Opere*. [Vol.] 3. Nuvele. Schițe. Pamflete. București, E.S.P.L.A., 1956, 736 p., lei 11,80 (Colecția „Clasicii literaturii universale”).

Al treilea volum din seria traducerilor din vasta și atât de via operă a lui Mark

Twain, cuprinde un mare număr de schițe, povestiri, pamflete și nuvele ce înfățișează cititorilor uriașa personalitate a scriitorului american ce se impune nu numai prin umorul lui robust, dar și prin diversitatea preocupărilor sale, prin participarea lui directă la viața politică, socială și morală a Statelor Unite de la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului nostru. Prezentul volum, prin felul cum este alcătuit, prin alegerea unor bucăți semnificative, constituie o imagine bine conturată a conținutului întregii opere a lui Twain. În schițele și povestirile din prima parte a volumului facem cunoștință cu existența sbuciumată a scriitorului care, în condițiile capitalismului ajuns la apogeu, este nevoit să ducă o viață aventuroasă, plină însă de o fantezie bogată care l-a ajutat să creeze aceste mici capodopere literare cu caracter autobiografic.

Partea a doua a volumului este alcătuită dintr-o serie de pamflete în care Mark Twain demască fără cruțare întreaga imoralitate și lăcomie a societății americane din epoca de dezvoltare a imperialismului yancheu. Aci sînt cuprinse cele mai celebre pamflete scrise de Mark Twain la adresa politicienilor și a oamenilor de afaceri americani, precum și la adresa întregii structuri morale și economice a imperialismului american, a „Statelor Unite ale lînsajului”, cum se intitulează unul din aceste pamflete. Vorbind despre valoarea morală a politicienilor care conduc poporul american, Twain îi caracterizează astfel: „Acest Congres mediu este o adunătură de ignoranți și de afaceriști. O bandă de șantașiști și de hoți”. Iar în legătură cu ambiția Statelor Unite ale Americii de a deveni conducătoarea lumii, Twain spune: „Ce frumos că America a fost descoperită, dar ar fi fost și mai frumos dacă ea nu ar fi fost văzută și s-ar fi trecut pe lângă ea”. În acest spirit sînt scrise toate pamfletele cuprinse în volumul de față, creînd o imagine cît se poate de autentică a imperialismului american de la începutul secolului XX.

În sfîrșit, a treia parte a prezentului volum cuprinde șapte dintre cele mai bune nuvele ale lui Twain, printre care cunoscuta navelă **Bancnota de un milion de lire**, fiecare constituînd un mic roman în sine, în care umorul, sarcasmul, puterea de observație, curajul și fantezia scriitorului împletită cu un viguros realism fac din Mark Twain unul dintre cei mai de seamă scriitori ai lumii ce și-a închinat întreaga viață și activitate slujirii progresului și a adevăratei democrații.

TUDORAN, RADU: **Ultima poveste**. București, Editura Tineretului, 1956, 462 p., cu ilustr., lei 10,25.

Cazimir este un bătrîn cantonier de la marginea unui sat. Polonez de origine, fusese plecat în război să-și apere patria. Întors acasă, își găsește nevasta și copiii morți. Rămăs singur pe lume, se decide să se întoarcă în România pe unde-l purtase furtuna războiului, hotărît să poposească la un bătrîn care-l îngrijise pe vremea cînd fusese rănit. Dar nici pe acesta nu-l mai găsește în viață. Rămăs în țară, se ocupă cu diferite îndeletniciri, ultima fiind aceea de cantonier, în care se află cînd îi facem cunoștința.

Prietenos și bun cu copiii din sat, Cazimir le povestește fel de fel de întîmplări trăite de el sau numai închipuite, cîștigîndu-le dragostea și încrederea. Frații orfani Trică și Uță, nepoții lui moș Aron, morarul satului, Culai, băiatul unui țăran sărac și elevul de liceu Petruș, fiul șefului de gară, aflat în vacanță în sat, devin cei mai buni prieteni ai lui.

Poveștile bătrînilui, prietenia care se leagă între ei, stimulează în copii cele mai frumoase sentimente și aptitudini, spiritul de inițiativă, inventivitatea, imaginația, curajul, dorința de a înfăptui lucruri care ies din comun. Astfel, cu ajutorul materialului pus la dispoziție de un ceferist, ei construiesc un telegraf ce leagă moara cu cantonul; folosind motorul unei motociclete capturate de Cazimir de la niște soldați nemți — căci ne aflăm în timpul celui de-al doilea război mondial — construiesc un automobil, apoi, cînd acesta se sfîrșică, folosind același motor, construiesc o sanie cu motor; eliberează din mîinile soldaților nemți doi prizonieri polonezi, faptă pentru care sînt arestați atît bătrînul cît și copiii. Prin intervenția șefului de gară, care-l „șperțuiește” pe șeful de jandarmi, copiii sînt eliberați, dar bătrînul rămîne arestat; el va fi eliberat cu ajutorul copiilor în timpul unui bombardament, și va pleca cu locomotiva unui tren bombardat.

Odată cu eroii pe care i-am pomenit mai sus, autorul aduce în scenă și alți oameni din sat, printre care moș Manole, șeful gării, învățătorul Aristide, poreclit de copii Gît Mort, inspectorul Tudose de la serviciul de întreținere al căilor ferate, și alții care completează pitoreasca galerie de figuri a cărții... Acțiunea bine încheată și palpitantă, măiestria cu care sînt realizate personagiile, fac din cartea **Ultima poveste** o lectură vie și atractivă.

Abonamentele se fac la toate oficiile
poștale prin factorii poștali și difuzorii
voluntari din întreprinderi și instituții.